

**L'independentisme armat i violent a Catalunya
(1965-1995). El repte de les fonts orals**

Enric Santacatalina Vila

TUTOR: CARLOS PELLEJERO

PROMOCIÓ: 2016/2018

INS NARCÍS MONTURIOL

2N BATXILLERAT

“A tots aquells homes i dones que han entregat la seva vida a la causa de la llibertat de Catalunya, als qui l’entreguen i l’entregaran...”

Carles Sastre

AGRAÏMENTS

Abans de començar amb el meu treball, m'agradaria agrair a tot un seguit de persones, sense les quals aquest treball no hagués estat possible de realitzar.

En primer lloc, als meus pares els qui han hagut de suportar els meus maldecaps, i per haver-me portat a Girona alguna que altre vegada.

En segon lloc, a en Carlos, per haver accedit a portar-me el treball, a resoldre tots els dubtes, a dedicar-me el seu temps, i per haver confiat en mi.

A la Montse Fiol, per les xerradetes al jardí de casa seva, i per haver donat tant de suport al meu treball.

A en Xevi, per les seves passejades per la bonica ciutat de Girona i voltants, i per haver decidit formar part d'aquest treball, i per tota la informació que m'ha proporcionat durant aquest transcurs.

A en JF per haver gastat tant el seu nom.

Finalment agrair a tots els testimonis, els quals sense ells aquest treball no hagués tingut sentit.

ÍNDEX

1.OBJECTIUS.....	4
1.1. OBJECTIUS GENERALS	4
1.2. OBJECTIUS ESPECÍFICS.....	4
2. METODOLOGIA.....	5
3. CERCA D'ORGANITZACIONS INDEPENDENTISTES ARMADES A CATALUNYA....	6
3.1. ORGANITZACIONS POLÍTIQUES DE L'ÀMBIT INDEPENDENTISTA VIOLENT	7
3.2. ORGANITZACIONS SECTORIALS VINCULADES A PARTITS POLÍTICS	8
4. TERRA LLIURE	9
4.1. L'ORIGEN DE TERRA LLIURE	9
4.2 LA CARTA DE BREST	9
4.3 PRIMERES REIVINDICACIONS DE TERRA LLIURE	10
4.4 MOVIMENT DE DEFENSA DE LA TERRA	10
4.5. L'ATEMPTAT D'ETA A L'HIPERCOR DE BARCELONA L'ANY 1987.....	10
4.6 LA DIVISIÓ DE TERRA LLIURE	11
4.7 LES NEGOCIACIONS AMB ESQUERRA REPUBLICANA (ERC)	12
4.8 OPERACIÓ GARZÓN “LA GARZONADA”	12
4.9 INDULT I DISSOLUCIÓ DEFINITIVA.....	13
5. CRONOLOGIA DE TERRA LLIURE (1979-1995).....	14
6. ELS PRINCIPALS PRECEDENTS HISTÒRICS DE L'INDEPENDENTISME ARMAT A LA CATALUNYA DEL SEGLE XX	20
6.1 ELS ATEMPTATS DEL GARRAF.....	20
6.2 ELS FETS DE PRATS DE MOLLÓ (OCTUBRE-NOVEMBRE DE 1926)	21
6.3 LA CONVICCIÓ INDEPENDENTISTA DE LLUÍS MARIA XIRINACS	23
7. ANÀLISI DE L'INDEPENDENTISME DELS ANYS 1960-1990 A L'ACTUAL: ESTAT DE LA QÜESTIÓ.....	25
8. EL REPTE DE LES FONTS ORALS. ESTUDI DE L'INDEPENDENTISME ARMAT A PARTIR DELS TESTIMONIS DIRECTES	26
8.1 ENTREVISTES.....	26
8.1.1 ENTREVISTA A XAVIER JUVERT	26
8.1.2 ENTREVISTA A CARLES BENÍTEZ	28
8.1.3 ENTREVISTA A MIQUEL CASALS	32
8.1.4 ENTREVISTA A ANÒNIM.....	34

8.2 ANÀLISI I COMENTARI DE LES FONTS ORALS	36
9. CONCLUSIONS	38
10. FONTS D'INFORMACIÓ	40
10.1 BIBLIOGRAFIA.....	40
10.2 WEBGRAFIA	40
11. ANNEXES	

INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ TEMÀTICA

Encara recordo el dia que ens van preparar pel Treball de Recerca, recordo que era dimecres a l'hora de tutoria, jo baixava per les escales des del segon pis xiulant *November Rain* dels Guns N' Roses fins que vaig arribar a la sala d'actes i una professora em va dir que callés que això no era un concert, tenia raó.

Allà, a la sala d'actes, en Fernando Aísa, un professor de l'institut, ens va explicar tot el que necessitàvem saber sobre el treball de recerca, i ens van dir que pel segon trimestre ja hauríem de tenir un tutor amb qui fer el treball de recerca i un tema escollit o simplement pensat. I, així va ser, vaig tornar de vacances de Nadal amb el tutor i un tema pensat, l'onomàstica, la disciplina que estudia els noms propis, li vaig presentar al meu tutor, i li va semblar bé, però mai va evolucionar perquè navegant un dia per la xarxa em vaig topiar amb *Salvados*, un programa de temàtica política i social. Casualment amb el reportatge que em vaig topiar va ser amb una entrevista que va realitzar Jordi Èvole a Iñaki Rekarte, un exmilitant d'Euskadi Ta Askatasuna (ETA¹). Vaig mirar el programa sencer i vaig començar a buscar accions armades d'ETA a les comarques gironines, i en vaig trobar dues, una a Girona i l'altra a Roses. El dia següent li vaig proposar al meu tutor, però em va dir que per fer un treball de recerca d'ETA s'ha d'anar al País Basc, on hi ha tota la informació i testimonis que puguin declarar... tot i així, quan sortia del departament, desanimat, el meu tutor em va proposar fer-ho de l'independentisme armat a Catalunya, al principi no sabia què era, però em va donar feina; mirar documentals sobre Terra Lliure, una de les organitzacions armades més importants a tota Catalunya, a part buscar llibres i articles de premsa a la biblioteca de Figueres relacionats amb el tema proposat.

Així va ser com l'independentisme armat i violent català es va convertir en el meu tercer i últim tema per al meu treball de recerca.

Una de les raons per fer aquest treball, és perquè sóc una persona molt curiosa, i, quan no sé alguna cosa, ràpidament la busco, i com no estava familiaritzat amb el tema de l'independentisme armat a Catalunya vaig començar a investigar sobre les organitzacions armades a Catalunya, buscar articles a la premsa, llegir petits fragments de llibres de la història de Catalunya on s'esmenta l'independentisme armat... i finalment vaig veure que era un tema que realment m'interessava, i que pràcticament ningú n'havia parlat d'aquest tema en un treball de recerca.

¹ ETA fou una organització armada del País Basc fundada l'any 1957, i que el seu propòsit és la creació d'un estat basc socialista.

1. OBJECTIUS

1.1. Objectius Generals

- Saber fer una bona recerca.
- Aprendre a organitzar tota la recerca.
- Esbrinar com treballar les fonts orals i fer-ne el comentari crític.

1.2. Objectius Específics

Un cop decidit el tema del qual investigaré plantejo tot un seguit d'objectius específics que determinaran la recerca.

- Cercar totes les organitzacions armades a partir de l'any 1965.
- Investigar els precedents de l'independentisme armat català.
- Contrastar l'independentisme armat dels inicis amb l'independentisme actual.
- Parlar amb exmilitants perquè m'expliquin les seves sensacions, accions, anècdotes, detencions dins l'organització.
- Saber el per què de l'ús de les armes.
- Realitzar una cronologia històrica amb tots els esdeveniments que tinguin relació directe amb l'independentisme armat català.

2. METODOLOGIA

Aquest treball de recerca, com la resta, consta de dues parts; la primera part és la part teòrica, en aquesta part, està explicat tot el que està relacionat amb l'independentisme armat a Catalunya, és a dir, les organitzacions armades, violentes i sectorials. A part, compta també amb una recerca detallada l'organització Terra Lliure, on s'expliquen els seus orígens, els atemptats, les divisions de l'organització, les relacions amb d'altres organitzacions armades etc. Finalment, compta amb un apartat anomenat els precedents de l'independentisme armat i violent a Catalunya, on s'esmenten els fets del Garraf, la figura de l'independentisme pacífic català, en Lluís Maria Xirinacs i la seva convicció radical respecte el poble català, i per últim els fets de Prat de Molló, un intent d'invasió militar de Catalunya per aconseguir la independència a principis del segle XX.

D'altra banda, tenim l'última part del treball; la part pràctica o treball de camp. La part pràctica d'aquest treball consisteix en parlar de primera mà amb testimonis directes de l'independentisme armat i violent. A diferència d'altres treballs de recerca, aquestes entrevistes, no són un complement, per aprofundir, tot el contrari, aquestes entrevistes serveixen per entendre, amb el seu testimoni, els fets armats i violents que van ocórrer a Catalunya durant el segle XX, així que aquestes entrevistes estan analitzades en un apartat específic.

La temporització d'aquest treball ha estat molt equilibrada, primer havia de triar el tema. Un cop triat, parlar amb el tutor per establir unes petites bases per saber per on començar a buscar. Vaig fer una petita visita a la biblioteca, però no tenien material suficient, així que també vaig decidir recórrer diverses llibreries de la ciutat de Figueres, però tampoc vaig tenir molta sort, però gràcies al tutor, que em va prestar una gran quantitat de llibres i articles vaig poder elaborar una gran part del cos teòric. De totes maneres, abans d'acabar el primer curs vaig fer la primera entrevista. Un cop acabat el primer curs vaig tornar a posar-me amb la part teòrica i també amb la part pràctica, realitzant tres entrevistes a mitjans de juliol, una d'elles per correu electrònic. Al començar el segon curs només calia organitzar i revisar la part teòrica amb el tutor, i passar a net els esborranys de les entrevistes, les quals van ser enregistrades amb una gravadora.

3. CERCA D'ORGANITZACIONS INDEPENDENTISTES ARMADES A CATALUNYA

○ **Front d'alliberament de Catalunya (FAC):** partit polític que defensava els moviments d'alliberament nacional d'influència marxista-leninista als Països Catalans. El FAC neix l'any 1969 i es definiren com una organització que lluitava per l'alliberament nacional i de classes. La seva estratègia consistia en crear petites organitzacions armades amb l'objectiu de forçar una insurrecció armada del poble català. Entre 1969 i 1972 el FAC realitzà més de cent atemptats contra institucions simpatitzants del règim franquista com per exemple: la redacció de la Vanguardia, els jutjats, casernes de la Guàrdia Civil.

- **Exèrcit Popular Català (EPOCA):** organització armada catalana que actuà durant el 1975 fins al 1980, propugnaven la separació de Catalunya d'Espanya. És considerada l'antecessora de Terra Lliure.

Van acabar amb la vida de dues persones:

- José María Bultó, assassinat per Carles Sastre el maig de l'any 1977.
 - Joaquim Viola (exalcalde de Barcelona) i la seva esposa foren assassinats l'any 1978.
- **Terra Lliure:** fou una de les organitzacions armades clandestines catalanes amb més pes dins els països catalans. Es creà l'any 1979 amb la fusió de sectors Independentistes dels Països Catalans, l'EPOCA, i finalment les Forces Armades Catalanes. L'activitat armada de Terra Lliure començà l'any 1980, però era molt precària i al cap de poc temps van abandonar la lluita fins l'any 1985 quan mantingué relacions amb la MDT i el PSAN, i l'any 1988 tornà de nou a les accions violentes fins al 1991, la divisió de Terra Lliure. Un dels principals fundadors de Terra Lliure fou Pere Bescompte.
- **Exèrcit Roig Català d'Alliberament (ERCA):** organització armada catalana minoritària. El 26 de desembre de 1987 atemptà contra un "marine" nord-americà, Ronald Strong, a conseqüència de dues granades de mà llançades contra un local d'esbarjo a la ciutat de Barcelona.
- **Organització Lluita Armada (OLLA):** fou una organització armada, sorgida a partir de l'any 1970 i que té com a orígens el PSAN, el Partit Socialista d'Alliberament

Nacional. Finalment l'any 1974 en una acció la policia desmantellà l'organització i acaba amb la detenció de 6 persones, entre els quals s'hi trobava l'historiador Ricard de Vargas Golarons.

- **Resistència Catalana d'Alliberament Nacional (RCAN):** organització armada independentista fundada l'any 1979 a causa de la escissió del Partit Comunista Espanyol i el seu partit de joventuts comunistes marxistes leninistes. RCAN era partidari d'utilitzar la força de les armes i la violència per tal de construir la nació dels Països Catalans, a part de combatre el capitalisme, com a partit comunista de base. Durant la seva activitat armada entre el 1979 i 1980 cal esmentar la col·locació d'artefactes explosius en els jutjats d'Hospitalet de Llobregat, la comissaria de policia a Barcelona, i també diversos robatoris de material químic i armamentístic

3.1. Organitzacions polítiques de l'àmbit independentista violent

- **Moviment de Defensa de la Terra (MDT):** organització política de caire independentista català, fundada l'any 1984 influenciat pel Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN). L'any 2014, la MDT passà a dir-se Poble Lliure, actualment conegut com a CUP (Candidatura d'Unitat Popular). Els objectius de la MDT eren els següents:
 - Lluitar per defensar els Països Catalans davant agressions agrícoles, urbanes, socials, patrimonials...
 - Fomentar i conscienciar la unió del poble català.
 - Lluitar contra l'opressió capitalista.
- **Front Nacional de Catalunya (FNC):** fundada l'any 1940 a les afores de París, el Front Nacional de Catalunya fou un partit polític d'ideologia independentista, i, més tard passà a ser un partit nacionalista català. A diferència d'altres organització el FNC durant els anys quaranta es dedicà a l'espionatge al Regne Unit, tot i que molts d'aquests militants van ser condemnats a presó.
- **Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN):** organització política catalana d'ideologia marxista, comunista i leninista. Es fundà l'any 1968 a conseqüència del trencament del FNC. Actualment, el PSAN es considerat per molts el fundador de l'independentisme català. Aquestes són les bases i referències del PSAN:

- La Unitat Nacional, encarregada d'organitzar i construir una política nacional mitjançant la lluita contra l'opressió.
 - Independència. El PSAN reivindica la independència de Catalunya com un dret històric per la seva pròpia llengua, tradicions...
- **Independentistes dels Països Catalans (IPC):** agrupació política que neix l'any 1979 a través de l'adjuntament entre el PSAN-provisional i l'Organització Socialista d'Alliberament Nacional (OSAN) i la MDT. IPC es caracteritzà per mantenir relacions obertes amb altres agrupacions independentistes basques, com ho va ser Herri Batasuna i Unión do Povo Galego. A part, el malestar entre IPC i el PSAN van portar com a conseqüència la ruptura de la MDT l'any 1988, dividint-se en dos grans blocs, el primer MDT-PSAN i el segon MDT-IPC.

3.2. Organitzacions sectorials vinculades a partits polítics

- **Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans (CSPC):** antiga organització sectorial que aparegué amb la detenció de militants d'IPC durant l'any 1979. La pròpia organització es definia com a suport i defensa dels independentistes catalans exiliats, deportats i empresonats per les forces d'ocupació.
- **Joventuts d'Esquerra Republicana Catalana (JERC):** organització política juvenil, fundada l'any 1931, sota el nom Joventuts Esquerra Republicana-Estat Català (JEREC). Actualment les JERC és una afiliació amb el partit polític d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC). L'objectiu de les JERC és lluitar per un estat propi, l'estat de Catalunya, amb bases socialistes, ecologistes, antifeixista...
- **Maulets:** antiga organització juvenil de caire independentista fundada l'abril de 1988 a la ciutat de Cervelló, prop de Barcelona. Durant el seu naixement es fusionaren amb la MDT-PSAN, per convertir-se en la Catalunya Lliure juvenil. Durant el seu activisme els maulets han lluitat contra els abusos i les explotacions laborals, contra la globalització, el sistema capitalista i consumista, i , a principis del 2000 contra l'especulació del territori. Actualment els Maulets estan fusionats amb la Coordinadora d'Assemblees de Joves de l'Esquerra Independentista i també Arran.

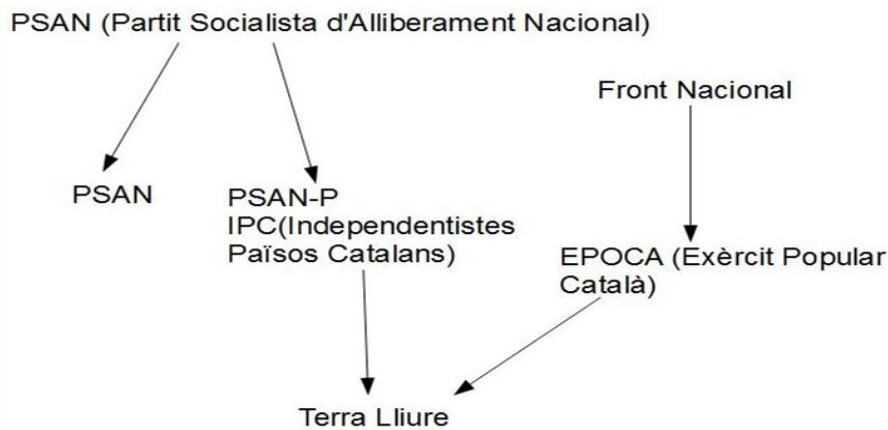
- **Joventuts Revolucionàries Catalanes (JRC)**: antic grup de tipus independentista fundat l'any 1972 amb la fusió del PSAN i jovent diversa, tot i que més tard amb l'escissió del PSAN l'any 1974 es vincularen amb el PSAN-p i més tard amb Independentistes dels Països Catalans.

4. TERRA LLIURE²

4.1. L'origen de Terra Lliure

Els orígens de Terra Lliure apareixen amb la transició del franquisme i el començament d'una nova democràcia a l'Estat.

En el seu transcurs de lluita armada (1978-1991) van causar la mort de més de 200 persones.

4.2 La Carta de Brest

La carta de Brest fou un document signat l'any 1974 a la ciutat anglesa de Brest, bressol de l'independentisme bretó signat pel Moviment Republicà Irlandès (IRA), en el qual s'hi representava per primera vegada la declaració conjunta dels moviments d'alliberament nacional de l'Europa Occidental. La finalitat d'aquesta carta era aconseguir mitjançant una lluita la creació de petits estats socialistes. En aquest document hi signaren les següents organitzacions. L'1 de maig de 1975 les organitzacions armades espanyoles ETA, UPG1, i PSAN-p van signar una declaració conjunta on es comprometien a ajudar-se

² Font: *Documental Inèdit de Terra Lliure* (YouTube).

mútuament per tal d'aconseguir l'alliberament dels seus pobles. Aquestes van ser totes les organitzacions europees, les quals van signar la Carta de Brest.

- IRA (Moviment Republicà Irlandès).
- UDB (Unió Democràtica de Bretanya).
- UPG (Unió Poble Gallec).
- ETA (Euskadi Ta Askatasuna).
- PSAN-P (Partit Socialista d'Alliberament Nacional Provisional).

4.3 Primeres reivindicacions de Terra Lliure

- La mort de Martí Marco Boadella membre de les JERC (mort per un agent policial).
- La mort de Fèlix Goñi (PSAN).

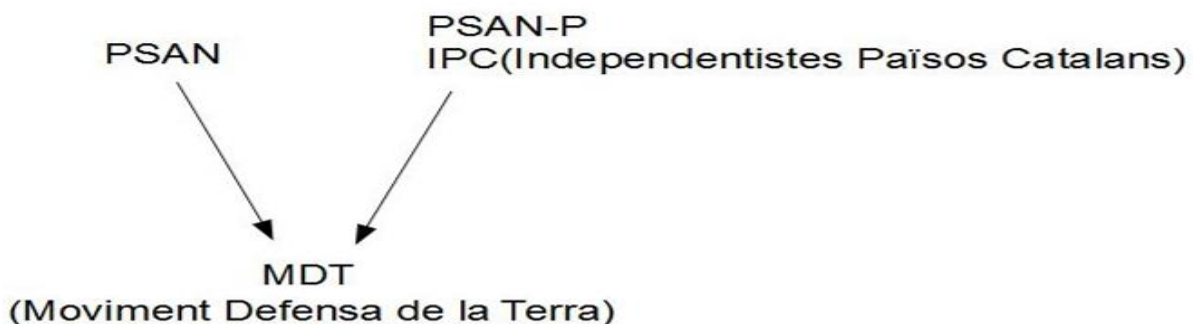
Aquestes reivindicacions van afectar a entitats com l'oficina del INEM, la FECSA, casernes de la Guàrdia Civil... .

4.4 Moviment de Defensa de la Terra

El 7 juliol de 1984 neix MDT (Moviment Defensa de la Terra)

- Fundat per Carles Castellanos (dirigent del PSAN-P).
- Neix l'independentisme radical al carrer.

A partir de l'any 1985 tant Terra Lliure com la MDT es trobaven en la situació oposada, és a dir, eren ells mateixos els qui patien aquests atemptats. Aquests eren causats pel grup d'extrema dreta catalana Milícia Catalana.

4.5. L'atemptat d'ETA a l'Hipercor de Barcelona l'any 1987

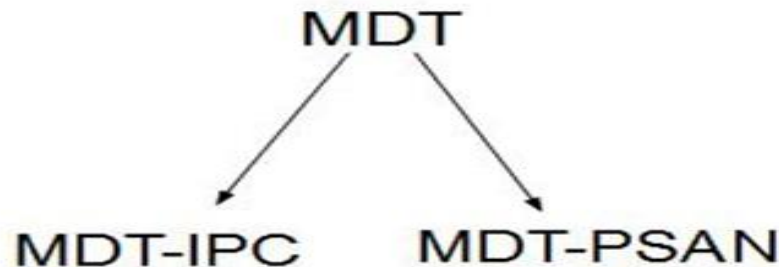
L'any 1987 l'organització armada basca, ETA, atemptà a l'Hipercor de l'Avinguda Meridiana de Barcelona. Això no va agradar a Terra Lliure i va fer les següents declaracions: “El último atentado en los atentados de Barcelona ha venido a demostrar dos cosas. Primero, que nuestras críticas precedentes a las actuaciones de ETA en Cataluña estaban sobradamente justificadas,

y por ella la única autocrítica que podemos aceptar de su parte será que no vuelvan a poner los pies en Cataluña.”-Paraules del manifest dels presos de Terra Lliure.

Dos mesos més tard, el setembre de 1987 Terra Lliure col·locà un artefacte explosiu als Jutjats de les Borges Blanques a Lleida. L'explosió va causar el desnonament d'un sostre que va caure sobre un habitatge particular.

“S'ha de rebutjar el terrorisme importat, el que ve de fora, i el que pugui haver entre nosaltres”- Declaració de l'expresident de la Generalitat de Catalunya Jordi Pujol (1985-2003).

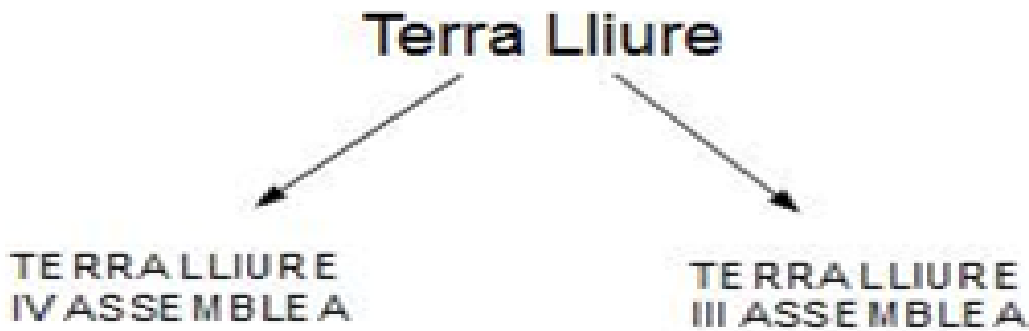
La diada nacional d'aquell mateix any només es podia descriure amb una sola paraula: tensió. Degut a l'atemptat d'ETA, els fets de les Borges Blanques i més tard la divisió de la MDT.

4.6 La divisió de Terra Lliure

Tot comença l'any 1988, concretament a l'estiu d'aquell any. Els membres de Terra Lliure preparaven un atemptat per als JJ.OO de Barcelona que es celebrarien l'any 1992, això va quedar així fins que l'any 1991, quan tot un seguit de membres van desvincular-se de Terra Lliure, i, una de les branques de Terra Lliure, la IV assemblea abandonà les armes, aquest va ser el comunicat que donà Pere Bescompte, un dels principals fundadors de Terra Lliure:

“Terra Lliure, organización militar que lucha por la independencia total de Cataluña, se dirige por última vez al pueblo catalán para comunicar los siguientes acuerdos: vista la buena marcha de las negociaciones políticas establecidas entre los dirigentes independentistas procedentes de Catalunya Lliure y de ERC, habiendo comprobado el sentido de profunda responsabilidad política de ERC en el proceso hacia la independencia y habiendo considerado la demanda realizada por la dirección de ERC en la ronda de conversaciones, la dirección ejecutiva de Terra Lliure ha acordado, con la consulta y el acuerdo previos con cada uno/a de sus militantes y colaboradores/as, reconsiderar la posición inicial de tregua unilateral indefinida y aprobar la autodisolución de nuestra organización.”

III assemblea fidel MDT-IPC.

IV assemblea fidel P-SAN.

Aquesta “dissolució” va suposar el cessament de les activitats de Terra Lliure, tot i que alguns membres no van abandonar mai la lluita armada i van continuar a les files d’ETA, com fou el cas de Joan Carles Monteagudo, qui seria mort durant un enfrontament amb la policia l’any 1991.

4.7 Les negociacions amb Esquerra Republicana (ERC)

A partir dels anys 1990 i 1991 ERC creà un pacte rupturista amb Espanya en el qual l'objectiu era la independència, ja que en l'Europa d'aquelles dècades es van crear nous estats independents.

Xavier Vendrell, dirigent Catalunya Lliure 1989-1991.

En total un centenar de militants de Terra Lliure i de Catalunya Lliure van anunciar el seu ingrés a ERC, és el que es coneix com el pas DE LES ARMES A LA DEMOCRÀCIA, tot i així la resta de militants continuava activa.

4.8 Operació Garzón³ “La Garzonada”

Durant l’any 1992 branca activa de Terra Lliure, va fer el següent comunicat: “Terra Lliure no baixarà la guàrdia mentre hi hagi patriotes catalans a les presons”.

Així que la III branca de Terra lliure va reprendre les armes amb sis accions a finals de 1991 i sis més a principis de 1992, una d'aquelles accions fou col·locar un artefacte explosiu a les oficines de l’INEM al barri d’Horta de Barcelona, causant quinze ferits entre empleats i aturats.

³ Bassa, David: *L’operació Garzón. Un balanç de Barcelona ’92* (Llibres de l’Índex, 1997). (Pàg. 13)

Aquesta acció fou molt propera a la inauguració dels JJ.OO de Barcelona i, un dels principals objectius del govern espanyol era evitar que Terra Lliure actués durant els jocs olímpics.

El 29 de juny de 1992 Terra Lliure col·locà dos artefactes a Girona i Barcelona. D'altra banda la Guàrdia Civil protagonitzava una operació la qual va acabar amb l'acusació de més de cinquanta independentistes, fou l'operació més gran de l'Estat Espanyol, dirigida pel jutge de l'audiència nacional Baltasar Garzón. Aquesta operació va afectar a militants de Terra Lliure, de MDT, d'ERC, periodistes de la revista *El Punt* i de la revista *El Temps*. La mateixa operació va causar un ambient de crispació social i polític fins al punt que a la majoria els quals van aplicar la llei antiterrorista van denunciar les tortures a les dependències de la Guàrdia Civil. Finalment l'any 2004 el tribunal europeu dels drets humans va condemnar a l'estat espanyol per no haver investigat les tortures investigades del 1992.

4.9 Indult i dissolució definitiva

Tres anys després de les detencions de 1992 només vint-i-cinc membres van quedar imputats com a militants o col·laboradors de Terra Lliure, finalment el judici de 1995 va acabar amb una sentència paradoxal, per una banda condemnaven els divuit dels vint-i-cinc causants a un total de 119 anys de presó, i per l'altra banda es demanava un indult al govern espanyol general per tots els condemnats.

Finalment el setembre de 1995 la branca de Terra Lliure que rebutjava l'autodissolució de 1991 anunciava, ara sí, la dissolució definitiu.

5. CRONOLOGIA DE TERRA LLIURE (1979-1995)⁴

ANY	ACCIÓ
1979	2 de juny: col·locació d'artefacte explosiu que acabà amb la mort de Fèlix Goñi quan l'explotà l'artefacte sobre seu.
1980	25 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines de la FECSA ⁵ de Barcelona i Calella. 10 de setembre: acció armada contra la Delegació Provincial d'Educació.
1981	2 de gener: accions contra la FECSA de Barcelona i Lleida i manipulació de torres d'alta tensió al Prat de Llobregat. 11 d'abril: col·locació d'artefactes explosius a les oficines de la FECSA de Terrassa i Vilanova i la Geltrú. 21 de maig: segrest i tortura al periodista aragonès Federico Jiménez Losantos. 30 de maig: voladura d'un repetidor de <i>TVE</i> al massís muntanyós de Montserrat. 23 de juny: diverses accions armades i violentes contra les oficines de la FECSA de Girona, Salou i Reus. 9 de setembre: accions amb artefactes explosius contra les oficines d'Hisenda de Barcelona i els governs Civils de València i Alacant, 9 d'octubre: accions contra la Delegació d'Ensenyament i del Ministeri espanyol i contra el Palau de la Justícia de València. 29 d'octubre: accions amb artefactes explosius contra el Palau de Justícia de Barcelona. 9 de novembre: atac amb explosius a les casernes de la Guàrdia Civil a Terrassa.
1982	23 de gener: col·locació d'artefactes explosius a les oficines de la FECSA de Cornellà de Llobregat i Sant Cugat del Vallès. 23 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu a la caserna de la Guàrdia Civil d'Alcover. 22 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu a la caserna de la Guàrdia Civil de Vallvidrera. 30 d'abril: accions contra la magistratura de Treball de Girona i contra l'oficina de l'INEM de Sant Feliu de Llobregat. 20 de juliol: col·locació d'artefactes explosius contra les oficines de la FECSA de Barcelona i Mollet del Vallès. 1 de setembre: acció contra la delegació d'ICONA ⁶ .
1983	12 de gener: col·locació d'artefacte explosiu a la caserna de la Guàrdia Civil de Sitges. 2 de setembre: col·locació d'artefactes explosius a l'oficina de la FECSA del barri de Sarrià a Barcelona. 8 de novembre: llançament de granades de morter a la comissaria de la Policia Nacional de Casarramona, Barcelona. 11 de novembre: col·locació d'artefactes explosius als jutjats de València. 15 de novembre: accions contra les oficines hidroelèctriques a València.

⁴ Els documents de l'organització armada catalana, *Para Terra Lliure* (Edicions El Jonc, 1999). (Pàg. 273-281).

⁵ Fuerzas Eléctricas de Cataluña, S.A, més coneguda com a FECSA fou una empresa distribuïdora i generadora d'energia elèctrica fundada a Barcelona l'any 1951.

⁶ ICONA. l'Institut per a la Conservació de la Naturalesa, l'organisme encarregat de preservar i estudiar els espais naturals de la península. Fou fundat l'any 1971.

<p>1984</p>	<p>20 de gener: acció armada contra l'oficina de recaptament d'impostos a Barcelona. 21 de gener: explosió d'una bomba a la comissaria del la Policia Nacional al barri de Gràcia de Barcelona, 10 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines de la FECSA al barri de Sant Andreu a Barcelona. 2 de març: col·locació d'artefactes explosius en un cotxe i autocar de la Policia Nacional (mai va arribar a esclatar). 20 d'abril: destrucció de la Comandància Militar de la Marina a Castelldefels. 9 de maig: atacs violents contra l'oficina de l'INEM de València. 11 de maig: atacs contra locals de tràfic d'heroïna a Barcelona. 20 de maig: atemptat contra el professor Pedro J. Lapeña, un important impulsor del "Manifiesto de los 2.300"⁷. 30 de maig: atemptats amb explosius contra la Diputació Provincial de València. 15 de juny: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina de la FECSA de Sants, Barcelona. 25 de juny: atemptats contra la Delegació del Ministeri d'Obres Públiques i les oficines d'urbanisme a València. 27 de juny: atemptat amb explosius contra la central de l'INEM a València. 10 de juliol: atacs violents i coordinats contra la FECSA de Sabadell, Molins de Rei i altres localitats del Llobregat i properes a Barcelona. 16 de juliol: atemptat amb explosiu contra les instal·lacions de les Hidroelèctriques espanyoles i contra l'INEM de Torrente (Comunitat Valenciana). 18 de juliol: accions violentes contra la Comandància de la Marina de Tortosa. 20 de juliol: mort de Josep Antoni Villaescusa després de l'explosió d'un artefacte a les oficines de l'INEM d'Alzira (Comunitat Valenciana). 8 de setembre: diversos atemptats amb morter contra el Govern Civil de Barcelona, la comissaria de la Policia Nacional de Plaça Espanya i finalment la caserna de la Guàrdia Civil de Santa Bàrbara. 27 de setembre: atemptat contra la caserna de la Guàrdia Civil de Sant Jaume d'Enveja. 2 de novembre: atemptats amb artefactes explosius a les oficines de l'INEM de Sants i la Plaça Castella de Barcelona. 28 de novembre: atemptat contra la caserna de la Guàrdia Civil del Perelló.</p>
<p>1985</p>	<p>14 de febrer: atemptat contra la Delegació d'Hisenda a la ciutat de Ripoll. 2 de març: atemptat contra la marca d'automòbils Citroën a Barcelona. 22 d'abril: atemptat contra els estudis de televisió <i>Miramar</i> a Barcelona. 27 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu les oficines de la FECSA a Barcelona. 28 d'agost: atemptat de bomba al cos de la Policia Nacional (fallit). 31 d'agost: atemptat amb explosiu a l'oficina de l'INEM a Figueres. 3 de setembre: atemptat amb artefacte explosiu a les oficines de l'INEM de Vilafranca del Penedès. 4 de setembre: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina de l'INEM a Barcelona. 6 de setembre: atemptat amb artefacte explosiu contra la seu patronal catalana de Foment i Treball (fallit). 11 de setembre: bomba contra la Comandància de la Marina a Les Rambles de Barcelona.</p>

⁷ Manifiesto de los 2.300 fou un crit a tots aquells intel·lectuals els quals no aprovaven la llengua catalana com a oficial a Catalunya

	<p>17 de setembre: assalt i col·locació d'artefacte explosiu al domicili particular l'advocat Esteban Gómez Rovira, defensor dels mestres espanyolistes i defensor de la unitat d'Espanya, un ultra segons Terra Lliure.</p> <p>30 d'octubre: acció violenta i armada fallida contra la caserna de la Guàrdia Civil de Canet de Mar (Maresme).</p> <p>29 de novembre: col·locació d'artefactes explosius a les furgonetes de la Policia Nacional.</p> <p>6 de desembre: atac amb explosius a la comissaria de la Policia Nacional a Barcelona.</p> <p>8 de desembre: atemptats fallits contra l'oficina de l'INEM de Ripoll (intervenció de la Guàrdia Civil).</p> <p>16 de desembre: atemptat a la comissaria de la Policia Nacional de Barcelona. Causà la mort d'un dels membres de l'escamot, Quim Sánchez, a causa de la manipulació de l'artefacte explosiu.</p> <p>17 de desembre: col·locació d'artefacte explosiu contra la Teléfonica de Vilafranca del Penedès.</p> <p>18 de desembre: acció violenta contra les furgonetes de la Policia Nacional a Barcelona.</p>
1986	<p>7 de gener: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina d'Hisenda d'Arenys de Mar.</p> <p>8 de gener: col·locació d'artefacte explosiu al Jutjat de Blanes.</p> <p>11 de gener: col·locació d'artefacte explosiu contra l'oficina d'Hisenda de Mataró i contra l'oficina de l'INEM de Barcelona.</p> <p>26 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu als locals de la Sanyo a Barcelona.</p> <p>5 d'abril: atemptat amb artefacte explosiu (fallit) a l'empresa d'impressions i venda de maquinària digitalitzada Rank Xerox.</p> <p>23 d'abril: publicació i distribució del <i>Manifest de Terra Lliure</i>.</p> <p>7 de setembre: artefacte explosiu a l'Oficina Olímpica de Banyoles.</p> <p>14 d'octubre: atemptat amb explosiu contra Banco Urquijo (actualment de Banc Sabadell), a Barcelona.</p> <p>30 de novembre: atemptat fallit contra la caserna de la Guàrdia Civil a Arenys de Mar.</p>
1987	<p>18 de gener: atemptat amb artefacte explosiu (fallit) contra la seu de Banco Hispano Americano⁸ a Barcelona.</p> <p>10 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu, el qual causà grans destrosses materials a l'oficina d'Hisenda de Barcelona.</p> <p>14 de febrer: col·locació d'un artefacte explosiu (desactivat) a una de les sucursals de Banco Hispano Americano a Barcelona.</p> <p>25 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina de segurs i assegurances La Estrella de Seguros SA de Barcelona.</p> <p>28 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu contra l'Audiència Territorial de Barcelona.</p> <p>6 de març: esclat d'un repetidor de TVE a Tossa de Mar.</p> <p>13 d'abril: col·locació d'explosius contra la Delegació d'Hisenda de Barcelona.</p> <p>23 d'abril: esclat d'un repetidor de TVE a Olot.</p> <p>25 d'abril: atemptat amb explosius a l'oficina de l'INEM de Barcelona.</p>

⁸ Banco Hispano Americano fou un banc privat espanyol, fundat l'any 1990 per després l'any 1991 fusionar-se amb Banco Central.

	<p>26 d'abril: atemptats contra reporters mòbils de TVE durant la Volta Ciclista a Espanya.</p> <p>8 de maig: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines de Banc Central de Barcelona.</p> <p>13 de juny: doble atemptat amb explosius a la caravel·la Santa Maria al moll de Barcelona i a la seu de la Delegació d'Hisenda de València.</p> <p>25 de juny: col·locació d'artefacte explosiu a la Delegació d'Hisenda d'Igualada on van resultar ferits tres transeünts.</p> <p>13 de juliol: voladura del cotxe particular d'un membre de la Policia Nacional.</p> <p>25 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu contra la sucursal de Banco Hispano Americano a Castelló (València):</p> <p>31 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu contra la sucursal de Banco Hispano Americano a Barcelona.</p> <p>4 d'agost: col·locació d'artefacte explosiu contra la sucursal de Banco Santander de Via Laietana, Barcelona.</p> <p>22 d'agost: col·locació d'artefacte explosiu a la maquinària de l'empresa Tubau SA.</p> <p>30 d'agost: doble artefacte explosiu; un d'ells contra un monument del Rei Juan Carlos I a Sant Cugat del Vallès; l'altre un explosiu contra la caserna de la Guàrdia Civil a Barcelona.</p> <p>5 d'agost: atemptat contra el domicili particular de Carlos Ferrer Salat, antic empresari i tennista barceloní. Finalment l'atemptat fou aturat pels cossos policials.</p> <p>10 de setembre: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines dels Jutjats de les Borges Blanques (Garrigues), el qual causà la mort accidentada d'una dona de 62 anys, després del despreniment d'una de les parets sobre seu.</p> <p>6 d'octubre: col·locació d'artefactes explosius a les oficines de la Compañia Telefónica Nacional de España (actual Telefónica) a València.</p> <p>4 de novembre: atemptat amb explosius a les oficines de Viatges Melià a Barcelona, empresa pertanyent al holding Parretti, principal responsable dels atemptats ecològics a les Illes Balears.</p> <p>25 de novembre: col·locació d'artefacte explosiu a l'autopista Barcelona-Alacant.</p> <p>24 de desembre: atemptat amb explosiu camuflat dins un paquet a Esteban Gómez Rovira, l'advocat ultra.</p> <p>27 de desembre: atemptat amb explosiu (fallit) contra una rèplica de la caravel·la de Santa Maria al Port de Barcelona.</p> <p>30 de desembre: col·locació d'artefactes explosius contra els repetidors del cos de la Guàrdia Civil de Pineda de Mar (desactivats pel mateix cos).</p>
1988	<p>26 de gener: col·locació d'artefacte explosiu a la caserna de la Guàrdia Civil d'Orpesa (País Valencià).</p> <p>7 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu a l'empresa Agrolerida SA (Lleida).</p> <p>1 de març: col·locació d'artefacte explosiu a la Delegació d'Hisenda de Castelló.</p> <p>11 de març: col·locació d'artefacte explosiu a Bar Escobar, de Barcelona, per presumpte tràfic de drogues.</p> <p>17 de març: col·locació d'un artefacte explosiu al consolat Britànic de Barcelona en solidaritat dels membres de l'Exèrcit Republicà Irlandès (IRA) assassinats el mateix any a Gibraltar.</p> <p>28 de març: destrucció d'automòbils de la Guàrdia Civil a l'Hospitalet de Llobregat degut a la presència del rei espanyol.</p> <p>4 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina de l'INEM de Barcelona.</p>

	<p>9 d'abril: acció violenta contra la Delegació d'Hisenda al barri de Sarrià de Barcelona.</p> <p>11 d'abril: accions violentes coordinades a les delegacions d'Hisenda de Barcelona (Avinguda Roma, Les Corts, Gràcia).</p> <p>21 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu contra una sucursal del Banco Urquijo-Unión al barri de Sarrià de Barcelona.</p> <p>22 d'abril: detenció de dos membres de l'escamot de Terra Lliure a la caserna de la Guàrdia Civil.</p> <p>1 de maig: col·locació d'artefacte explosiu als Jutjats de Vic.</p> <p>2 de maig: col·locació d'artefacte explosiu a la façana de Banco Central a Barcelona. Un Policia nacional i un agent Guàrdia Civil resulten ferits, degut a les tortures dels propis agents sobre membres de Terra Lliure.</p> <p>20 de maig: voladura amb artefacte explosiu contra un transformador elèctric a Benicàssim (País Valencià).</p> <p>25 de maig: col·locació d'artefacte explosiu contra l'estació elèctrica de Benidorm (País Valencià).</p> <p>5 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu a la façana de Banco Central al barri de Sants.</p> <p>18 de juliol: atacs armats amb explosius coordinats a les oficines de l'INEM de Cornellà de Llobregat i Barcelona, contra el Banc d'Europa a Badalona i oficines de la FECSA a El Masnou (Maresme).</p> <p>23 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu al concessionari Renault de Barcelona.</p> <p>28 de juliol: col·locació d'artefactes explosius a la comissaria de la Policia Nacional del Prat de Llobregat i Banco Urquijo a Barcelona.</p>
1989	<p>27 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu contra la Delegació d'Hisenda de Palma.</p> <p>1 de març: col·locació d'artefacte explosiu contra l'Oficina Francesa de Turisme a Barcelona.</p> <p>10 de març: acció contra una furgoneta de la companyia RENFE a Barcelona en protesta contra el TGV i l'impacte ambiental respectiu.</p> <p>26 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu contra una oficina de Banc Banesto a Barcelona.</p> <p>23 de maig: acció contra el monument als caiguts franquistes a Porto Cristo (Manacor, Mallorca).</p> <p>8 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu contra les oficines del BBV a Barcelona.</p> <p>15 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu que no esclata contra la Delegació d'Hisenda a Figueres.</p> <p>11 de setembre: col·locació d'artefacte explosiu contra la caserna de la Guàrdia Civil a Banyoles. Dos Guàrdies Civils resulten ferits de gravetat.</p> <p>5 d'octubre: voladura del repetidor de TVE a la ciutat de Blanes.</p>
1990	<p>7 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu contra les oficines de l'INEM a Girona.</p> <p>15 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu (fallit) contra l'oficina de FECSA de Barcelona.</p> <p>26 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu (fallit) contra una oficina d'ENHER a Barcelona.</p>

	<p>9 de març: col·locació d'artefactes explosius contra els Jutjats de Manresa, els Jutjats de Terrassa i els Jutjats de Badalona. Als Jutjats de Badalona s'hi col·loquen dos artefactes, un dels quals és desactivat.</p> <p>21 de març: El membre de Terra Lliure Jordi Puig, resulta greument ferit en esclatar-li un artefacte dins del cotxe en què anava. L'explosió li va costar les dues cames.</p> <p>7 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu contra el bust de Joan Carles I d'Espanya a Sant Cugat del Vallès.</p> <p>12 d'abril: col·locació d'artefacte explosiu desactivat contra una oficina de Banesto a Montblanc.</p> <p>13 d'abril: Tres artefactes explosius desactivats a Girona, el primer a les oficines de Correus, el segon a la Delegació d'Hisenda i el tercer a l'oficina de l'INEM.</p> <p>24 de maig: col·locació d'artefacte explosiu contra la caravel·la Santa Maria, al port de Barcelona.</p> <p>30 de maig: col·locació d'artefacte explosiu contra els Jutjats de Santa Coloma de Farners.</p> <p>24 de juny: col·locació d'artefactes explosius desactivats a Girona. L'un a una oficina del Banc Banesto i l'altre a un contenidor proper al banc.</p> <p>7 de juliol: col·locació d'artefacte explosiu contra l'oficina de l'INEM a Vilafranca del Penedès.</p> <p>7 de setembre: col·locació d'artefacte explosiu contra l'Oficina Francesa de Turisme a Barcelona.</p> <p>8 de setembre: col·locació d'artefacte explosiu contra el Bar Mérida, acusat de presumpte de traficar amb drogues.</p>
1991	<p>10 de maig: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines de Telefónica a Lleida.</p> <p>11 de maig: col·locació d'artefacte explosiu a les oficines de Telefónica a Girona.</p> <p>6 de juliol: la IV Assemblea de Terra Lliure fa pública la seva dissolució. Els presos de Terra Lliure, els comandos actius i les formacions polítiques satèl·lits a Terra Lliure rebutgen l'acord de Pere Bescompte i Àngel Colom, mentre que d'altres militants independentistes passen a formar part d'Esquerra Republicana de Catalunya.</p> <p>7 de juliol: Intent d'atac contra les oficines d'ACESA⁹ a Barcelona.</p> <p>8 de juliol: Detenció de sis independentistes acusats de militar a Terra Lliure a l'àrea de servei del Baix Ebre de l'autopista A-7.</p> <p>11 d'octubre: col·locació d'artefacte explosiu (fallit) per la Guàrdia Civil contra l'Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) a Girona.</p> <p>19 de desembre: col·locació d'artefacte explosiu als Jutjats de menors i la seu de la inspecció de treball a Girona.</p>
1992	<p>27 de febrer: col·locació d'artefacte explosiu (fallit) als Jutjats de Figueres.</p> <p>3 de març: col·locació d'artefacte explosiu a l'oficina de FECSA a Barcelona.</p> <p>15 de març: col·locació d'artefacte explosiu als Jutjats de Sabadell.</p> <p>25 de maig: col·locació d'artefacte explosiu contra l'oficina de l'INEM del barri d'Horta de Barcelona. A part, un altre artefacte explosiu contra l'oficina de l'INEM del barri de Sant Andreu de Barcelona desactivat per la Policia.</p> <p>3 de juny: Col·locació d'un artefacte explosiu a la seu del PSOE a Badalona.</p> <p>29 de juny: col·locació d'artefactes explosius contra les oficines de Banesto a Barcelona i a Girona. Artefacte contra l'Oficina Olímpica de Banyoles.</p>

⁹ Abertis Infraestructures, SA, és una empresa catalana, la qual es dedica a les infraestructures de comunicació i transport.

	<p>1 de juliol: detencions de Jaume Oliveras i Maristany, Vicenç Conca i Ferruz, Ramon López i Iglesias i Josep Maria Granja i Vilalta en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>2 de juliol: detenció de Francesc Xavier Tolosana i Arriaga en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>4 de juliol: detencions de Marcel Dalmau i Brunet, Carme Turró (alliberada posteriorment) i Dolors Bellés (alliberada posteriorment) en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>5 de juliol: detencions d'Andreu Cabot i Oriol Montserrat com a presumptes autors de la col·locació d'un artefacte explosiu que va afectar una furgoneta de Correus.</p> <p>6 de juliol: Detenció d'Antoni Infante, Eduard López i Domènech, Francesc Puy i Cuevas, Ramon Piqué i Huertas, Eduard Pomar i Pérez, Artur Escútia i Espert, Vicent Coll i Pitarch i Josep Poveda i Llanas en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>7 de juliol: detencions d'Oriol Martí, Carles Bonaventura i Cabanes, Xavier Ros i González, Xavier Puigdemont i Sitjà, Xavier Alemany, Oriol Malló i Vilaplana, Joan Durà i Guillem de Pallejà i Ferrer-Cajigal, en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>9 de juliol: detencions de Jordi Manyé, Marc Vila i Enric Cot en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>14 de juliol: detencions de Jeroni Salvador i Baca i Àngel Pitarch i Soriano en la primera fase de l'Operació Garzón.</p> <p>25 de setembre: detencions de Miquel Casals i Fernández, Lluís Quintana i Antoni Capdevila i Tarradellas en la segona fase de l'Operació Garzón.[16]</p> <p>8 de desembre: detencions de Jordi Vera i Arús, Salvador Soutullo, Agustí Cerdà i Gustau Navarro en la tercera i última fase de l'Operació Garzón.</p>
1993	26 de juny: Pere Bescompte abandona Esquerra Republicana de Catalunya.
1994	11 de maig: Jaume Oliveras i Maristany surt de presó en llibertat sota fiança. Havia estat detingut l'1 de juliol de 1992 en l'Operació Garzón.
1995	<p>4 d'abril: Macro judici contra 25 independentistes catalans detinguts en l'Operació Garzón acusats de pertànyer a Terra Lliure.</p> <p>11 de juliol: L'Audiència Nacional condemna els processats en el macro judici, tot i que en recomana l'indult.</p> <p>1 de setembre: Publicació de l'últim "Alerta: portaveu de Terra Lliure" (publicació informativa mensual sobre l'organització armada), en què s'anunciava la dissolució definitiva de Terra Lliure.</p> <p>11 de setembre: La III Assemblea de Terra Lliure fa públic el "Manifest de Terra Lliure", en què anuncia la dissolució de l'organització armada. Aquest és l'últim document públic atribuïble a Terra Lliure. La dissolució de la III Assemblea va realitzar-se sense consultar els presos de l'organització i sense el coneixement d'aquests. Els presos acaben essent alliberats, alguns fins i tot després de negar-se a tota mesura de benefici penitenciari.</p>

6. ELS PRINCIPALS PRECEDENTS HISTÒRICS DE L'INDEPENDENTISME ARMAT A LA CATALUNYA DEL SEGLE XX

6.1 Els atemptats del Garraf

Els atemptats del Garraf tenen lloc el maig de l'any 1925 a la comarca del Garraf i a la ciutat de Barcelona. En un principi només anava a consistir en una sola acció armada o atemptat, però les circumstàncies del moment van fer prendre noves mesures als assaltants. Aquest atemptat fou planejat per una antiga organització

armada catalana anomenada Bandera Negra, una suborganització d'Estat Català. Aquesta organització armada pretenia col·locar un artefacte explosiu al cotxe del monarca de l'Espanya d'aleshores, el rei Alfons XIII (1886-1941) mentre es passejava per una de les places més grans i més centrals de tota la ciutat de Barcelona, plaça Catalunya. Aquest atemptat, a part, comptà amb el suport d'una altra organització, Santa Germandat Catalana, una antiga organització que lluitava per aconseguir els drets de la nació catalana. Abans de tot, dies abans, els assaltants van col·locar diferents artefactes explosius al Baix Camp, però on passava el tren reial, però al estar massa allunyat de la ciutat de

Barcelona van acabar per avortar el pla i consolidar-ne un de nou i eficaç, col·locar els explosius en els túnels del ferrocarril del Garraf i de Sitges. Però el dia 23 de maig de 1925 cap dels assaltants portà les eines adients per col·locar els explosius, així que els van guardar entre els matolls i sota la grava i van tornar cap a Barcelona. Dies més tard van tornar-hi amb les eines ja preparades, però tot una patrulla de la

Guàrdia Civil ocupava les vies del túnel. Els Bandera Negra, però no van desistir mai, així que van decidir armar-se amb bombes, pistoles i un rifle i acabar directament amb la vida del monarca, però degut al fort control policial, els va ser impossible dur a terme el seu atemptat. Com a última solució van pensar en tornar a col·locar els artefactes al túnel del Garraf per quan el monarca tornés a Madrid, mentre ho feien, un dels membres va confondre una patrulla de la Guàrdia Civil amb un grup d'anarquistes amics, i segons més tard van ser tots arrestats i portats a disposició judicial, finalment tres membres de l'escamot van ser condemnats a mort, la resta

van ser empresonats a dotzè anys de presó, tot i que amb la caiguda del règim de Primo de Rivera van fer que molts dels empresonats fossin indultats.

6.2 Els fets de Prats de Molló (octubre-novembre de 1926)

Els fets de Prats de Molló és un dels esdeveniments més importants i rellevants de la història de l'independentisme català, i, es que aquest esdeveniment, va donar una visió mediàtica internacional de la lluita per l'alliberament del poble català.

Tot comença amb el cop d'estat militar que tingué lloc el 13 de setembre de 1923, encapçalat per Miguel Primo de Rivera (1870-1930) amb el suport del monarca espanyol Alfons XIII (1886-1941).

Un cop s'inicià la dictadura, es destruï la Mancomunitat, es perseguí la llengua, la cultura, les tradicions, es prohibí la senyera, i l'economia del poble català es veié greument afectada per l'estat central. Mentre els dirigents d'Estat Català, com ara Francesc Macià (1859-1933), Bonaventura Gassol (1893-1980) es van veure obligats a marxar exiliats a França per les seves idees,

Retrat de Francesc Macià

els altres, els que van decidir no marxar com Jaume Aiguader, Josep Casals, decideixen lluitar contra l'Estat, una lluita que cada dia s'enforteix més, fins al punt d'arribar a intentar crear un exèrcit català amb ells al capdavant, però poc després van ser detinguts i empresonats. De totes maneres els altres que no van ser empresonats, amb el suport del grup escolta dels Minyons de Muntanya (1927-1974) van reorganitzar l'Organització Militar Catalana (ORMICA), una antiga organització paramilitar amb l'objectiu d'assolir Catalunya com un estat independent amb l'ajut de les armes. Quan ORMICA s'organitzà de nou, comença el reclutament de nous voluntaris que volguessin salvar el seu país, però per un pla tant extens i costós calia una bona font de finançament, així que el 1925 es creà l'Emprèstit Pau Claris, un préstec destinat a sufragar les despeses de l'acció armada de Macià. En total es van recaptar 8.750.000 pessetes des de diferents indrets del món com Mèxic, Xile, Cuba, Argentina, els Estats Units..., un cop els diners van deixar de ser un problema s'organitzaren els diferents escamots, tot i que molts d'aquests voluntaris no tenien experiència de combat, l'organització va contactar amb antics militars antifeixistes italians amb experiència en combat, entre aquests es trobaven Ricciotti Garibaldi, el nét de Giuseppe Garibaldi, heroi polític de la unificació italiana.

El pla era el següent: entrar per Catalunya Nord amb dues columnes de combatents des de Prats de Molló i Sant Llorenç de Cerdans, on es trobaven enterrades les armes, amb l'objectiu de

conquerir Olot i així proclamar la República de Catalunya, i que cada vegada s'unissin més voluntaris per tal d'alliberar a Catalunya.

Però, Ricciotti Garibaldi resultà ser un agent secret del Règim de Benito Mussolini, així que quan s'assabentà del pla de Macià i els seus, denuncià el pla a les autoritats espanyoles i també franceses. El 4 de novembre de 1926 suposà la detenció de tots els voluntaris, incloent-hi al propi Francesc Macià. La majoria dels voluntaris i expedicionaris van ser deportats a França i Bèlgica, els dirigents com Macià van ser imputats per més tard ser jutjats. Finalment, Macià i la resta de dirigents van ser condemnats a pagar una multa de 200 francs i dos mesos per tinença il·lícita d'armes.

De totes maneres, aquesta insurrecció fracassada, fou un èxit propagandístic, que situà a Catalunya en el punt de mira de molts països, els quals recolzaven les idees de Macià, fins al punt de convertir-lo en un icona de la lluita per la independència de Catalunya.

Dia del judici a Macià i la resta de dirigents als jutjats

6.3 La convicció independentista de Lluís Maria Xirinacs

Lluís Maria Xirinacs i Damians (1932-2006), fou l'esperança de molts catalans, nomenat tres vegades al Premi Nobel de la Pau, denominat per a molts "El Gandhi Català" des de la seva radicalitat pacífica, és el paradigma de la desobediència civil per assolir la independència de Catalunya i dels Països Catalans.

A diferència d'altres persones les quals formaven part d'una organització armada o violenta, Xirinacs construí el seu camí des de la via pacífica. De fet Xirinacs, fou una persona més radical i més intel·ligent que moltes d'aquestes persones que formaven part d'organitzacions armades i que es dedicaven a explotar casernes de la Guàrdia

Xirinacs al Senat

Civil, oficines d'Hisenda...., Xirinacs no era pas un "cap escalfat". Amb les seves vagues de fam, aconseguí l'indult de molts activistes pacífics com ell, aconseguí formà part del Senat amb mig milió de vots gràcies a la seva carisma i la seva convicció de convertir Catalunya en un estat independent mitjançant vagues, manifestacions, encadenaments, discursos. Durant el

seus captiveris a presons aprofità per escriure discursos, memòries, fins i tot va escriure una carta al general Franco amb motiu de l'amnistia no atorgada.

En resum, Xirinacs, creà una obra literària lligada a la seva vida on ell mateix interpretà el personatge principal que lluitava a favor de les igualtats socials i que al final de la seva vida fou durament abandonat pel poble català quan es declarà "amic d'ETA" l'11 de setembre de 2002 al Fossar de les Moreres de Barcelona.

Avui dia, hi ha milers de catalans disposats a donar-ho tot per la independència de Catalunya, fa quaranta anys Xirinacs estava sol en aquesta lluita, de fet, en moltes ocasions va ser tractat com un marginat social per pensar que la política no era un càlcul matemàtic que acabava amb tot un seguit d'aplaudiments i diners. Xirinacs pretenia remoure consciències, plantejar a la gent la situació en la què vivien, avui dia la política independentista és un espectacle, on no hi ha referents clars com Xirinacs, que mai va arribar a prémer un gallet d'una arma de foc per Catalunya. De fet, el poeta barceloní Joan Brossa (1919-1998) li escrigué una petita oda a Xirinacs entorn les seves gestes i la seva figura com a activista l'any 1975 en un homenatge a Catalunya, aquest n'és un petit fragment:

ODA A XIRINACS

*Abocant oli sense prudència,
enterrant pedres prop de la màscara,
t'has alçat sol contra els fratricides
alat i encès com un antic profeta.*

*Lluís Maria, olivera bíblica
del nostre arbrat, convé que el món sàpiga
la mena d'oratge que et retorça.
La teva crida no pot restar enlaire.*

*La veu pastora és com aigua sòlida,
i els qui interroguen tanta quadrícula
en nom dels amos perden l'ofrena
i s'aflaqueixen sobre un munt de runa.*

*Cullo a l'estepa l'espiga cívica
del teu clam, que pujarà en potència*

*de cants i crits; els reis de l'abisme
no marciran la fruita suprimida.*

*L'or rodó que vol parar la Història
es torna avui amenaça última.
–Només la força guanya la força
–de nit, amb la tronada, et diu la boca–;*

*fam i fumera batran fanfàrries;
al pla que munta hi haurà la brúixola
–dius– cap al futur de l'herba estesa–.
I a mitjanit ja veus apuntar l'alba.*

*La teva amor bat la palla plàcida,
i l'alegria se sent boscúria.
Obre l'espurna damunt l'aiguada,
roc tretzut d'acció no violenta! [...]*

Joan Brossa, 2 de març de 1975

7. ANÀLISI DE L'INDEPENDENTISME DELS ANYS 1960-1990 A L'ACTUALITAT: ESTAT DE LA QÜESTIÓ

Abans de començar amb l'anàlisi detallat amb les diferències i l'evolució de l'independentisme ens hem de situar en el context històric.

Durant els anys 1960 fins l'any 1978 Espanya estigué sota les ordres d'un règim dictatorial, el règim del general Franco. Durant aquest període, la independència de Catalunya era considerat un tabú. Amb la mort de Franco el 20 de novembre de 1975, Espanya va continuar sent i governant sota les ordres d'un règim dictatorial. No va ser fins l'any 1978 en la que Espanya arriba a la famós Transición Española, on es deixen enrere els règims dictatorials i els espanyols es regeixen sota una Constitució. Cal esmentar també, la lluita d'Espanya contra el terrorisme d'ETA durant bona part dels anys vuitanta. El període conegut com a "Un mort cada 60 hores". Se'ns dubte fou un període on Espanya va ser completament castigada pel terrorisme.

A part, la societat fou un factor molt important, doncs les famílies durant el règim franquista no parlaven de la independència de Catalunya, ni tampoc durant la transició. La societat d'aleshores era una societat molt conservadora, on l'Església ocupava una posició molt important sobre el comportament de les famílies; la política no queia en mans de famílies treballadores, sinó que queia en gent poderosa i rica. De totes maneres sempre hi va haver gent que es replantejà la independència de Catalunya, però acabava en res. No va ser fins un cop el dictador mort i l'entrada a la transició política d'Espanya quan la gent, com Xirinacs i els seus companys activistes es plantejaven el futur de

Catalunya com un estat independent, tot i que no de bon tros la situació era com la d'ara. No va ser fins ben entrat l'any 2008 quan a Espanya comença una gran crisi i de la que encara continua quan la independència de Catalunya passà a posar-se de moda. Primerament, dir que la situació ha anat a millor, ja que actualment s'està treballant la via de la independència des d'una vessant democràtica mitjançant els vots i les seves urnes respectives i no per la via violenta i armada. Avui dia, la independència de Catalunya, exerceix una pressió mediàtica internacional molt gran i cada vegada va en augment, i que respecte els anys seixanta, setanta, vuitanta i noranta no existia de manera massiva com ara, per molt que milers de famílies fossin independentistes de generacions enrere. Un altre factor a tenir en compte actualment, és el govern de Catalunya, el qual ha convertit la independència en un gran negoci, per tal de tenir el poble content i assegurar-se el vot en les properes eleccions mitjançant promeses, discursos polítics populistes i *merchandising* com roba, accessoris, complements i fins i tot menjar relacionat amb la independència de Catalunya. Un dels precursors de la independència moderna, com ho fou Lluís Maria Xirinacs, es guanyava el públic amb el seu propi moviment sentiment independentista català el qual el servia per remoure consciències i fer pensar a la gent. A Xirinacs mai li va caldre mai vestir amb una samarreta de la independència ni calçar unes *Victoria* amb els colors de la senyera catalana per demostrar el de debò

sentia per Catalunya, ho demostrava dia a dia en les manifestacions, en els escrits de premsa, llibres, vagues de fam, multes i amb les seves detencions policials esporàdiques. A part, Xirinacs convertí la lluita per la independència en un espectacle internacional amb la finalitat de rodar la idea i acabés fent pressió al govern i obtenir així finalment la independència.

8. EL REPTE DE LES FONTS ORALS. ESTUDI DE L'INDEPENDENTISME ARMAT A PARTIR DELS TESTIMONIS DIRECTES

8.1 Entrevistes

8.1.1 Entrevista a Xavier Juvert

Xavier Juvert: “Terra Lliure va fer la seva feina, ara ni jo mateix sabria dir-te si van fer propaganda armada o bé lluita armada.”

Nom i Cognoms: Xavier Juvert

Lloc: Girona

Data: 20/06/17

Xavier Juvert ha estat el primer entrevistat, ell ha estat el meu intermediari amb altres militants d'altres organitzacions durant aquest trajecte del Treball de Recerca, ell ha estat qui m'ha introduït en el món de l'independentisme armat i violent a Catalunya.

Xavier Juvert va pertànyer al Moviment de Defensa de la Terra (MDT) i també al Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans (P-SAN).

1. Quants anys tenia quan va militar per primera vegada?

Jo vaig començar a militar per influències familiars, de fet, als 12 anys vaig entrar a militar a les Joventuts Socialistes de Catalunya al sector PSC reagrupament, el partit d'en Pallach. Dels catorze als quinze anys militava a nivell independentista així que vaig militar tant al P-SAN com a la MDT, tot i així sempre m'he mantingut una persona activa i he col·laborat en ocasions puntuals amb agrupacions ecologistes, aplecs independentistes etc...

2. Quin va ser el punt d'inflexió per deixar de militar?

Realment, no he deixat de militar mai, però sí que és cert que he deixat de militar activament cada dia, però un punt per deixar-ho va ser la escissió de la MDT que va tenir lloc amb dos germans que van acabar barallats i que fins i tot van apedregar la seu de la MDT-PSAN del barri de Santa Eugènia de Girona amb nosaltres dins, sense cap tipus de remordiment i, jo no volia ser-hi, així que en aquest moment vaig deixar de militar activament.

3. Quina és la perspectiva que queda de Terra Lliure l'any 2017?

És un fet passat, va ser una organització que va existir després de quinze anys del franquisme i que la nostra generació hem viscut. De fet, al País Basc hi havia ETA i aquí a Catalunya, guardant distància i amb precaució partits com Convergència i alguns d'esquerres deien: «Ei que tenim aquests!», però ni de bon tros tenien l'estructura d'ETA.

Terra Lliure va fer la seva feina, ara ni jo mateix sabia dir-te si van fer propaganda armada o bé lluita armada, però era obvi que l'estructura hi era, això ningú ho pot negar, tot i que va ser una estructura molt dèbil, de fet, Terra Lliure es podria comparar amb les esquerres de tota la vida, sempre han estat separades en comptes d'unir-se i lluitar per un bé comú.

8.1.2 Entrevista a Carles Benítez

Carles Benítez: “Vaig patir tortures físiques i psicològiques a causa de la Llei Antiterrorista. Denunciades, per mai no han estat investigades.”

Nom i Cognoms: Carles Benítez Baudés

Ocupació actual: bibliotecari i impulsor del diari digital *Llibertat.cat*

Data: 30/06/17

Lloc: via correu electrònic

Carles Benítez Baudés és llicenciat en ciència de la comunicació i ciències de la informació.

Actualment és empleat de bancs, pagès i esporàdicament col·labora com a periodista pels diaris *Canigó* i *El Temps*.

1. Quan i on va començar a militar? Per què va decidir militar?

(Abans de res et diré que durant tota l'entrevista em tractis de tu, encara tinc el cor d'una persona jove).

Als 14 anys vaig militar al JSAN, després al PSAN. Més tard als Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans (CSPC) i a Independentistes dels Països Catalans (IPC). L'any 1976 en la marxa per la Llibertat i l'any 1980 en la Marxa antinuclear de Catalunya. Als anys 90 al Moviment de Defensa de Terra (MDT). Actualment a Poble Lliure i a la CUP de Barcelona. Vaig començar a militar perquè a Sant Just Desvern, el meu poble, he format part en diverses

entitats escoltes, focs de Sant Joan, Congrés de Cultura Catalana, Grup ecologista La Ginesta, entre altres.

La consciència de donar un pas endavant al veure com la transició acabava amb el vent de llibertat que s'havia generat durant els darrers anys del franquisme.

Ens situem als anys 70. En concret amb l'assassinat de Puig Antic l'any 1974 (militant anarquista del MIL) a la presó Model de Barcelona. La gran majoria de forces polítiques antifranquistes catalanes pràcticament passen d'ell, entre elles el PSUC (la força d'esquerra catalana més majoritàriament en aquells moments). Això vol dir que s'està pactant entre les elits de l'estat la reforma política, enlloc de la ruptura. Això es plasma l'any 1978 amb l'aprovació de la Constitució Espanyola.

Paral·lelament, forces polítiques com el PSAN-p veuen la jugada i promouen el Comitè Català contra la Constitució (on vaig participar). El PSAN-p es transforma més tard en IPC (1979), i més tard impulsen el Comitè de Solidaritat amb els Patriotes Catalans (CSPC) i també TL amb la idea d'organitzar la resistència, ja que vindrien moments foscos pel que fa a la lluita independentista. En aquest marc decideixo formar part de TL en el seu moment incipient, tot i que vaig participar en accions fins al 1980. Data en la que TL reivindica les seves accions. Cal remarcar que entre l'aprovació de Constitució fins l'any 1982, la lluita independentista avui estat eclipsada per l'autonomisme. A partir d'aquesta data i per la propaganda armada de TL, l'independentisme combatiu comença a ocupar el carrer. Era l'única força que es manifestava pels carrers i s'oposava al règim del 78. En aquest moment es va constituir el Moviment de Defensa de la Terra, que va arrelar en diversa incidència arreu dels Països Catalans.

Quan hi van haver les primeres detencions de militants de TL al desembre de 1981 i novembre de 1982 per exemple, hi va haver una certa mobilització als indrets on vivien els detinguts amb vagues generals amb el tancament de comerços. És el cas d'Esplugues de Llobregat i també de Sant Just Desvern. Això volia dir que la gent que practicava la lluita armada no eren vistos com a terroristes (com els presentaven els mitjans) ja que estaven inserits en la vida local i les seves reivindicacions també les compartia part del veïnat.

2. Quants cops has estat a la presó, en quines presons, i quants anys? Has patit alguna mena de tortures durant la lluita política?

1982-1984 a Carabanchel, Alcalà de Henares.

1985-1989 Refugiat a Catalunya Nord.

1989-1991 Carabanchel, Alcalà de Henares.

1991-1992 Lleida

1992-1993 Lleida-Model de Barcelona (secció oberta)

A més, et diré que durant els meus anys de captiveri de lluita política vaig patir tortures físiques i psicològiques a causa de la Llei Antiterrorista. Denunciades, per mai no han estat investigades.

3. Quins n'eren els objectius de la teva organització?

Bàsicament era una organització armada que lluitava per la independència, el socialisme i la reunificació dels Països Catalans.

Es tractava de generar un revulsiu al si de la societat catalana pel que fa a recuperar les seves llibertats nacionals i socials a través de la propaganda armada.

Terra Lliure, per la seva part, va ser una organització armada independentista d'ideologia marxista que va néixer durant l'anomenada transició espanyola. La seva fundació es remunta entre 1978 quan el nucli impulsor comença a bastir l'organització i 1979, l'any en que realitza les seves primeres accions tot i no començar a reivindicar-les fins el 1980. L'any següent, el 23 de juny de 1981, es va donar a conèixer oficialment durant un concert al Camp Nou, on es van repartir fulls volants de TL amb el seu primer comunicat, que portava el títol de "Crida de Terra Lliure".

Per entendre d'on surt Terra Lliure, cal posar el focus a la complexa sopa de lletres d'un independentisme combatiu en constant transformació. L'embrió de TL és fruit del debat entre militants del Partit Socialista d'Alliberament Nacional-Provisional (PSAN-P), una organització nascuda el 1974 escindida del partit que duia el mateix nom (PSAN) fundada el 1968 a partir dels sectors més joves de l'històric Front Nacional de Catalunya (FNC). Precisament l'any 1979, quan TL va començar a actuar, el PSAN-P va fusionar-se amb la nord catalana Organització Socialista d'Alliberament Nacional (OSAN). De la trobada d'aquestes dues formacions, en nasqué Independentistes dels Països Catalans (IPC), que juntament amb el PSAN van dinamitzar l'independentisme combatiu dels primers anys de la dècada dels 80. Precisament, del treball d'IPC i PSAN, en neix el Moviment de Defensa de la Terra (MDT) l'any 1984, que va ser la punta de llança de l'independentisme durant aquells anys fins que 4 anys després, el 1988, el MDT quedà partit en dues faccions.

Cal apuntar però, que des de l'independentisme ja hi havia hagut altres experiències armades a les acaballes del franquisme, com el Front d'Alliberament de Catalunya (FAC), que va actuar entre 1966 i 1977 i l'organització coneguda com a EPOCA, l'acrònim d'Exèrcit Popular Català, que va ser activa entre 1976 i 1980.

4. Vas participar en alguna acció? Quina? Per què?

En diverses accions: a organismes estatals com ICONA, perquè no feien la seva tasca per evitar els incendis forestals. Contra les forces d'Ocupació (Guardia Civil i Policia Nacional) per la repressió que exercien contra el poble català. Contra les elèctriques perquè estaven darrera les nuclears...

Contra Jiménez Losantos com un dels signants del Manifest del 2.300 que deia que Catalunya es prohibia el castellà...

5. Quin va ser el teu punt d'inflexió per deixar la militància i obrir el diari web de *Llibertat.cat*?. Quin va ser el motiu de canviar les armes per les urnes?

No he deixat mai la meva militància política. L' 1995, Terra Lliure decideix la seva autodissolució. És el moment que cap dels companys i companyes estan empresonats. Es parteix de la base, que el cop policial conegut com la ràtzia del 1992 influeix en la moral dels companys i sobretot en el conjunt de l'independentisme combatiu. A més a més, veiem com a forces polítiques com ERC recullen en el seu ideari l'independentisme, tot i que no combreguem en la seva tàctica i també ens adonem que embrions com la CUP que s'havien constituït paral·lelament en el temps que existia TL tenien un recorregut polític.

És per això que mirem d'enfortir políticament la Unitat Popular com a base per bastir de nou la referencialista de l'independentisme combatiu, i la gran majoria de membres de TL ens tornem agrupar a l'entorn de l'MDT per potenciar la CUP i altres, una minoria ingressen a ERC. Cal dir que fa dos anys, l'MDT i altres forces confluïm en una nova organització, Poble Lliure amb l'idea d'impulsar també la CUP.

El fet d'impulsar *Llibertat.cat* és un compromís polític. Cal dir que existia *Llibertat.com* des de 1997 i que el 2004 decideixen plegar per diverses causes i jo els hi dic que no ho facin. D'una manera o altre m'encarreguen la continuïtat. Fins aquell moment, el portal només penjava comunicat de les organitzacions de caire independentistes. Quan m'hi poso, cerco un equip de persones fem un canvi de dalt a baix, amb l'objectiu d'eliminar el llenguatge de caire bel·licista i crític per transformar-lo en més periodístic, penso que això ho hem assolit, ja que des d'aquest moment la majoria de l'esquerra independentista ha moderat el llenguatge sense que això sigui rebaixar els continguts.

6. Quina visió creus que queda de Terra Lliure, un dels principals moviments armats per la independència a Catalunya, ara al 2017?

Terra Lliure va ser clarament influència política ja que va tenir un paper important alhora de fer visible una oposició que va fer créixer el moviment independentista a Catalunya. L'agitació i l'activitat armada de Terra Lliure, van fer de gran imant per a noves generacions. Tot allò va tenir sentit, se'ns dubte... passa que traslladar aquell moment històric a l'actualitat no és viable, perquè la percepció de la lluita armada ha canviat al llarg de la història. Forjar el model de l'esquerra independentista no només va ser cosa nostra, lògicament va ser cosa de tot un moviment popular.

Sense els aquells anys d'independentisme combatiu no només amb Terra Lliure, sinó amb tot el moviment de l'esquerra independentista avui no seríem on som. Cal recordar que som un poble ocupat des de fa 300 anys i que durant aquest llarg temps, l'opressió ha arribat a trencar el fil roig en alguns moments.

Al llarg dels segles hi ha hagut reiterats intents d'aniquilar les nostres aspiracions nacionals, però mai ho han aconseguit. Hem seguit lluitant. És a dir, hi ha una sèrie de condicions que han fet que a dia d'avui arribem on som. La lluita d'aquells anys van tenir sentit, evidentment.

7. Explica'm de manera breu quines van ser les teves impressions com a militant:

En primer lloc orgullós d'haver contribuït amb el meu compromís a la situació en la que es trobem actualment. M'he sentit com una persona a punt de fer història, en el sentit de produir la ruptura amb l'estat que no es va assolir l'any 1978 i penso tal com que he dit abans que ha valgut la pena tot plegat.

Ara bé no tot han estat flors i violes, he perdut com companys com ara el Fèlix Goñi, el Martí Marcó, Quim Sànchez i Toni Villaescusa. He passat moments complicats com les detencions, les tortures, els empresonaments i el fet d'haver anat viure tres anys a la Catalunya Nord.

Però també cal dir que he rebut molta solidaritat de la gent, no només del moviment polític que compartim. La solidaritat és molt important en una lluita d'alliberament com la he viscut en primera mà i la que estem vivint tots plegats en aquests moments tan importants. El suport humà en un primer estadi i després el polític és imprescindible per assolir la victòria, ja que demostra que no estàs sol i allò que fas val la pena seguir per assolir-ho.

8.1.3 Entrevista a Miquel Casals

Miquel Casals: “Puigdemont em va dir que la violència no era la solució”.

Nom i Cognom: Miquel Casals

Lloc: Girona

Data: 17/07/2017

Miquel Casals ha estat el segon entrevistat. Va començar a militar amb uns amics per il·lusió tot i que amb el pas del temps aquesta il·lusió es va convertir tràngol amb baralles, detencions, tortures. Actualment Miquel Casals és un empresari de Girona, casat i amb fills.

1. Quan i on va començar a militar?

Vaig començar a militar a la MDT des de 1983 fins al 1987, uns cinc anys.

2. Per què va decidir militar

Jo sempre havia tingut una inquietud i un sentiment, però sobretot la “qüestió nacional”, de fet recordo que quan era un nen, la societat estava molt polititzada i sempre es parlava de política, però mai es plantejava la opció d’una Catalunya independent. De fet jo ja veia que Catalunya no era Espanya, nosaltres tenim una llengua, una cultura, unes tradicions pròpies, i no entenia perquè Catalunya havia de dependre d’Espanya. Així que la diada de l’any 1976 jo i uns amics vam decidir agafar un retoladors i uns *sprays* i pintar a l’oficina de correus: “Catalunya no és Espanya”. Però per desgràcia nostre ens va enxampar la policia i ens va dur a comissaria i, quan va venir el meu pare, em va donar un parell de bufetades, i, recordo que el guàrdia va dir-li al meu pare: “¡Si señor, muy bien hecho!”. Així que un cop vaig veure la reacció del meu pare se’m van acabar les ganes d’independència per molt de temps

Més tard durant el meu servei militar obligatori conec a un basc, el qual em va donar molta enveja pel fet de que allà l’independentisme està més avançat, així que em vaig plantejar el per què no puc portar això a Girona.

Allà a Girona, me’n parlen d’en Xavier Juvert que te un bar, El Salsitxa, i és independentista, un cop allà parlo amb ell i em comença a “donar classes” i és entro en un petit cercle, el cercle de la resistència, més tard van anar venint més persones, i el nostre objectiu era l’activisme sistemàtic pur i dur!

3. En quines accions va participar?

Mira, la meua primera acció va ser aquí a Girona al Carrer Jaume I on vam fer unes guixades que deien: “els catalans no som espanyols”, però érem increpats per la resta, perquè hi havia por.

A part, jo i altres activistes fèiem parades a moltes festes majors de les comarques gironines per reclutar gent, cremàvem banderes espanyoles enmig de concerts de música, destrossàvem simbologia espanyolista, penjàvem cartells, organitzàvem manifestacions per a joves, apedregàvem i tiràvem còctels molotovs sobre entitats espanyoles.

Recordo que una vegada vaig participar en una apedregada al Govern Civil de Girona i el diari *El Punt* ens va dedicar un parell de pàgines, i, sincerament, ens va venir molt bé, i vam fer molta feina, no vam parar mai.

4. Quin va ser el seu punt d'inflexió per deixar de militar?

Cal a dir, que durant la meua militància érem gent molt jove, i va passar que van començar els mals rotllos perquè molts no volien ser manats, uns altres feien el que volien, uns altres estaven tot el dia fent ús de la violència, es va crear una escissió dins l'organització. De fet, recordo que una vegada, al meu bar del Carrer Nou va venir Puigdemont i em va dir que la violència no és la solució. La cosa estava va acabar frenada i al final, condemnada per la mala gestió i actitud. A nivell personal meu, va ser la pressió social i la pressió familiar per la qual vaig decidir marxar d'aquell ambient.

Més tard vaig decidir fer les oposicions per agent rural i em van destinar a Lleida, allà em vaig calmar i vaig veure des d'una altra perspectiva la situació de Catalunya, però recordo preguntar allà a Lleida sobre la MDT tots em van mirar com si fos un boig.

I, un cop acabades les Olimpíades, quan jo ja feia anys que estava inactiu em van detenir, i em van portar a Madrid, allà em van aplicar la llei antiterrorista. Però finalment vaig acollir a la reinserció.

5. Què creu que queda de Terra Lliure, una de les principals organitzacions armades al 2017?

Home, la majoria de la gent ni se'n recorda ja, però és una peça més de la nostra història. El que està clar és que avui dia, la idea de Terra Lliure és completament inviable.

També et diré, Terra Lliure mai va passar de ser una il·lusió, van fer quatre accions simbòliques i prou, però si Terra Lliure va fer una cosa realment bé va ser l'elecció del seu nom com a organització: Terra Lliure, és sonor, i “te ganxo”.

8.1.4 Entrevista a Anònim

Anònim: “Terra Lliure utilitzava armes enganxades amb cinta americana”

Data: 17/07/2017

Lloc: barri de Santa Eugènia (Girona)

Aquesta persona és l'última persona entrevistada, i que per motius personals, ha preferit no revelar la seva identitat.

1. On va començar a militar?

Primerament, no vaig militar dins de cap organització, vaig establir contacte amb Lluís Maria Xirinacs, perquè estudiava en una acadèmia propera a una zona per on freqüentava Xirinacs. Ell em va obrir el cap i vaig veure que havia de fer algo per aconseguir que Catalunya fos independent. Més tard, ja sí que vaig començar a militar a grups i campanyes d'esquerres del poble. Temps més tard vaig acudir a la Crida de Solidaritat en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalana dels anys vuitanta, i, allà vaig conèixer gent del P-SAN, i vaig estar militant de manera esporàdica, però per a mi, el P-SAN ha fet un gran treball durant tota la seva trajectòria com a organització, de fet, et podria dir que sense el P-SAN la Catalunya que coneixem avui dia igual no l'haguéssim conegut, però malgrat la seva autodissolució va desaparèixer. De totes maneres, com he dit abans jo militava al P-SAN, sí, però de manera esporàdica, on jo realment vaig militar de manera fidel, per dir-ho d'alguna manera, va ser a la MDT, jo mai vaig abandonar ni marxar de la MDT sota cap motiu.

2. Per què va decidir militar?

Jo vinc d'una família que va patir la guerra, i va viure la repressió molt fortament, de fet, vaig tenir família exiliada a Madrid i d'altres represaliats. I com entendràs, la lluita sempre l'he portat dintre meu, de fet m'enrecordo d'una frase, que sempre s'atribueix a en Lenin, tot i que no és seva sinó que és un fet narrat durant el maig francès i deia així: “No hay pensamientos revolucionarios. Hay actos revolucionarios”

3. Va participar en algunes accions?

Sí, vaig participar en diverses accions, però no te les diré. Ara sí que et diré que vaig assistir a moltíssimes manifestacions, i en la majoria per no dir totes vaig rebre de valent. De fet recordo un acte-manifestació al Fossar de les Moreres a Barcelona l'any 1979 on va haver una gran repressió policial sobre molts activistes del P-SAN, MDT, IPC... .

4. Quin va ser el seu punt d'inflexió per deixar de militar?

Jo no he deixat de militar mai, però a dia d'avui no milito de manera tan activa perquè l'estructura és diferent. Però sí que és cert que vaig deixar de militar dins les organitzacions perquè es van acabar, es van dissoldre, sinó hagués continuat fins que s'acabés, però no va haver cap factor clau, ni cap punt d'inflexió per deixar-ho, simplement es va acabar, i per culpa d'uns quants algunes organitzacions van acabar malament, van acabar barallades.

5. Què creu que queda de Terra Lliure, una de les principals organitzacions armades al 2017?

Per la meua part... nostàlgia. De totes maneres, molta gent de la teua edat i una mica més gran es pensa que Terra Lliure era anar tot el dia amb un *kalashnikov*, i és mentida, una gran mentida, perquè utilitzaven bombes "casolanes" que ells mateixos havien elaborat, i, a l'hora de la veritat no sabien si els explotaria o no sobre les seves mans, fins i tot, de vegades utilitzaven revòlvers *Colt* amb el tambor del carregador enganxat al cos de l'arma amb cinta americana...

Terra Lliure tenia més voluntat que capacitat, no tenien cap recolzament, ni tant sols la burgesia catalana, perquè els tenien por.

6. Quina n'era la finalitat, l'objectiu de la lluita armada?

La finalitat... lluita armada per crear acció i reacció. A part òbviament, per fer-nos sentir a la resta, per saber que nosaltres existíem i lluitàvem per una Catalunya independent.

8.2 Anàlisi i comentari de les fonts orals

Una de les parts més importants d'aquest treball de recerca són les fonts orals, més concretament, el seu anàlisi, és a dir, comparar el què està explicat als llibres, articles, televisió, amb el que realment va passar mitjançant l'explicació dels testimonis. De fet un altre punt a considerar és la comparació de les visions entre els propis testimonis.

Primerament, és més efectiu analitzar els mitjans de comunicació ja que són els qui tenen el poder de la influència.

Al llarg de tota la trajectòria d'independentisme armat i violent molts diaris han classificat a Terra Lliure de ser l'ETA catalana; així ho afirmà el diari *La Gaceta* en un titular del gener de 2016: "*Al igual que los separatistas vascos tienen a ETA, los separatistas catalanes tuvieron su grupo terrorista de extrema izquierda: Terra Lliure*":

Madrid. Pero esto no es así. Al igual que los separatistas vascos tienen a ETA –no se ha disuelto todavía y mantiene su arsenal-, entre 1978 y 1991 los separatistas tuvieron su grupo terrorista de extrema izquierda: Terra Lliure.

Retall de la notícia del Diari La Gaceta, gener, 2016.

En la primera entrevista, en Xavier Juvert menciona d'una manera banal que si a Euskadi tenien a ETA, a Catalunya tenien a Terra Lliure, però ell mateix reconeix que ni de bon tros s'hi assemblaven, i, més tard el testimoni anònim diu que Terra Lliure fabricava bombes “casolanes” i disparaven amb revòlvers amb el carregador enganxat amb cinta americana. Està clar, que la premsa només s'hi va fixar, doncs, en el pensament utòpic de Terra Lliure i no en els fets que van ocórrer durant el seu període actiu.

La següent publicació és de *Libertad Digital* de l'any 2015 i diu així: “La ANC, el brazo corrupto de Terra Lliure.” Tot va començar arran dels cants que deien: “Visca, visca, visca..., visca Terra Lliure!” en un míting de l'Assemblea Nacional Catalana, la qual *Libertad Digital* va classificar de clara apologia al terrorisme.

La ANC, el brazo incorrupto de Terra Lliure

Títular del Diari Libertad Digital, 2015-04-27.

El cívico, festivo, familiar y pacífico nacionalismo catalán se despreza del letargo invernal con gritos a favor de la banda Terra Lliure. Apología del terrorismo en el estrado de la reñtré de la Asamblea Nacional Catalana (ANC). No pasa nada; nunca pasa nada. El suflé sube y baja y la violencia es un ingrediente emulsionante, un componente implícito del ismo. **Visca, visca, visca..., visca Terra Lliure!**, brama el público que asiste al último acto de la ANC.

Retall de la notícia del Diari Libertad Digital, 2015-04-27.

El que no saben és que Terra Lliure és un nom molt sonor i molt ben triat, com ens va dir en Miquel Casals, i és que en aquest context el crit de Terra Lliure equival a Catalunya independent, així doncs, no existeix cap tipus de referència ni apologia al terrorisme practicat per Terra Lliure.

Pel que fa a l'anàlisi dels testimonis, cal destacar que tots han dit coses molt similars, i moltes vegades han coincidit fins i tot en les paraules.

De fet molts d'aquests testimonis van començar la seva militància per les influències familiars, com és el cas d'en Xavier i l'Anònim, en Miquel i en Carles, per la seva banda, van començar per un sentiment, una il·lusió. D'altra banda, molts d'ells asseguren que mai han deixat la lluita, però si han deixat de pertànyer a una organització pel simple fet de que aquesta s'ha dissolt. Però si una cosa no encaixa ha estat la resposta d'Anònim envers la d'en Miquel Casals. Anònim va respondre que l'objectiu de la lluita armada era per crear acció i reacció, fer saber a tot el poble català que existíem. Per contra, Miquel Casals quan ens parla del seu retir a Lleida, allà preguntà sobre la MDT, i cap persona sabia de què parlava, i, és per una raó molt senzilla: aquest moviment independentista violent i armat va tenir pes a Barcelona, Girona i València, la resta de Catalunya era un fet inexistent, de fet, la majoria d'atemptats i accions de Terra Lliure es van dur a terme a les comarques del barcelonès, gironès i la ciutat de València i voltants.

Finalment i com a conclusió, quan tots els testimonis parlen de Terra Lliure, tots, sense cap excepció parlen d'un sentiment o bé una il·lusió que avui dia no seria viable. Amb això vull dir que tots els testimonis no miren tant a Terra Lliure com una organització armada i violenta, sinó com un sentiment, potser l'únic que es mostra més reticent a aquesta idea és en Xavier Juvert, perquè diu que mai ha sabut quina va ser en realitat la funció real de Terra Lliure, si la lluita o bé la propaganda.

9. CONCLUSIONS

Abans de tot, cal dir que els objectius específics del principi del treball s'han assolit de manera satisfactòria.

Com s'ha pogut observar, aquest és un treball un pèl diferent de la resta dels altres, ja que, es basa en un fet històric violent, de fet, en més d'una ocasió s'ha classificat com terrorisme. La gràcia, però, d'aquest treball ha estat el fet de poder parlar amb testimonis directament relacionats amb l'independentisme armat. De totes maneres, no totes les entrevistes es van dur de la mateixa manera, ja que cada entrevista estava adaptada segons el seu passat com a militant, i, moltes vegades ni això, com el cas del testimoni anònim, el qual només me'n van parlar d'ell deu minuts abans de començar l'entrevista, això però no ha significat que no se li hagi pogut treure suc, només cal llegir l'entrevista d'en Carles Benítez, un exmembre de Terra Lliure. Abans de realitzar la seva entrevista, vaig investigar i llegir molt sobre ell perquè sabia que ell va ser una persona molt important dins aquest món, *un pez gordo*, com es diu col·loquialment, i sabia perfectament, que em podia parlar de moltes coses que els altres no em parlarien, per això, a diferència de la resta, l'entrevista a Carles Benítez és la més extensa, però alhora la més interessant i la que defineix el meu treball a la perfecció. No obstant això, les altres entrevistes mostren la cara més significativa de la Catalunya independentista armada i violenta del segle XX.

A part de poder parlar amb testimonis, vaig tenir també el plaer de parlar amb en Jordi Arbonès, en Nif, la persona encarregada d'entrevistar a Terra Lliure l'any 1988 als mitjans periodístics catalans (adjunta en els annexes), en aquesta trobada en Jordi em va explicar com va dur-se a terme tota l'entrevista, recordo que em va dir que portava les preguntes de l'entrevista entre el pantaló i el cinturó, i que durant el seu trajecte fins a la casa on es duria a terme l'entrevista, va ser de pel·lícula ja que els membres de Terra Lliure no volien córrer riscos de que cap persona excepte ell i els seus acompanyants els seguissin.

La part teòrica per la seva part, ha estat el resultat d'un recull d'informació de diferents fonts sobre les diverses organitzacions que han existit a Catalunya durant els anys seixanta fins als anys noranta i principis dels anys dos mil, unes organitzacions que avui dia encara existeixen tot i que fusionades amb partits polítics, associacions o sindicats, com la CUP, Arran, o bé altres tipus d'organitzacions.

Per acabar, dir que en el treball de recerca com en la majoria se m'han presentats complicacions. Una d'aquestes complicacions va ser alhora de posar-me en contacte amb els testimonis, ja molts d'ells em van dir que ja no en volien saber res d'això, uns altres mai em van respondre als correus ni les trucades, i d'altres semblaven que haguessin esborrat la seva petjada com a militant.

D'altra banda, el fet de poder haver estat investigant, llegint i haver tingut l'oportunitat de parlar amb gent la qual va fer història a Catalunya, i fins i tot a Espanya ha estat el motiu de realitzar el meu treball de recerca amb orgull i passió per la història.

10. FONTS D'INFORMACIÓ

10.1 Bibliografia

- Bassa, David: *L'independentisme armat a la Catalunya Recent* (Malhivern, 2005).
- Bassa, David: *L'operació Garzón. Un balanç de Barcelona '92* (Llibres de l'Índex, 1997).
- Busquets, Lluís: *Xirinacs el profetisme radical i noviolent* (Balasach Editor, 2017).
- Els documents de l'organització armada catalana, *Para Terra Lliure* (Edicions El Jonc, 1999). (VV.AA)
- Vilanova Mercedes, Ubeda Lluís: *El repte de les fonts orals* (Memorial democràtic, 2006).

10.2 Webgrafia

Cerca d'organitzacions armades a Catalunya:

- FAC_ https://es.wikipedia.org/wiki/Front_d%27Alliberament_de_Catalunya
- EPOCA_ <http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0522757.xml>
- Terra Lliure (TL)_ <http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0065709.xml>
https://ca.wikipedia.org/wiki/Terra_Lliure
- ERCA_ <http://www.acvot.org>
<https://blocs.mesvilaweb.cat>
- OLLA_ <https://ca.wikipedia.org/wiki/OLLA>
- IPC_ <http://www.encyclopedia.cat/EC-GEC-0033558.xml>
https://ca.wikipedia.org/wiki/Independentistes_dels_Pa%C3%AFsos_Catalans
- RCAN_ https://elpais.com/diario/1982/10/11/sociedad/403138801_850215.html
https://ca.wikipedia.org/wiki/Resist%C3%A8ncia_Catalana_d%27Alliberament_Nacional

Organitzacions de l'àmbit independentista violent:

- MDT_ https://ca.wikipedia.org/wiki/Moviment_de_Defensa_de_la_Terra
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0044644.xml>
<https://www.llibertat.cat/torre-de-guaita/moviment-de-defensa-de-la-terra>
- FNC_ https://ca.wikipedia.org/wiki/Front_Nacional_de_Catalunya
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0028363.xml>
<https://www.llibertat.cat/2015/05/en-el-75e-aniversari-de-la-fundacio-del-front-nacional-de-catalunya-fnc-30731>
- PSAN_
https://ca.wikipedia.org/wiki/Partit_Socialista_d%27Alliberament_Nacional
<https://www.psan.cat/>
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0049226.xml>
- IPC_
https://ca.wikipedia.org/wiki/Independentistes_dels_Pa%C3%AFsos_Catalans
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0033558.xml>

Organitzacions sectorials:

- CSPC_ <https://www.llibertat.cat/2017/08/el-naixement-dels-cspc-39692>
https://es.wikipedia.org/wiki/Comitès_de_Solidaritat_amb_els_Patriotes_Catalans
- JERC_ <http://www.jerc.cat/lesjerc/historia>
https://es.wikipedia.org/wiki/Joventuts_d%27Esquerra_Republicana_de_Catalunya
- Maulets_ <https://es.wikipedia.org/wiki/Maulets>
- JRC_ https://ca.wikipedia.org/wiki/Joventuts_Revolucionàries_Catalanes

Els precedents de l'independentisme armat:

- Els Atemptats del Garraf_ https://es.wikipedia.org/wiki/Complot_de_Garraf
<https://www.llibertat.cat/2006/12/1930-son-indultats-els-acusats-del-complot-del-garraf>
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0029227.xml>
<https://blocs.mesvilaweb.cat/elbarrinaire/?p=200966>

- **Els fets de Prats de Molló_**
<http://www.cefax.org/tecno/aulah09/fetspratmollo.htm>
https://ca.wikipedia.org/wiki/Fets_de_Prats_de_Molló
<https://www.vilaweb.cat/noticies/els-fets-de-prats-de-mollo>
<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0052612.xml>
<http://www.irla.cat/expomacia/etapa08.pdf> (Fundació Josep Irla)
<https://www.llibertat.cat/2006/11/1926-complot-de-prats-de-mollo>
- **La convicció independentista de Lluís Maria Xirinacs:**
https://ca.wikipedia.org/wiki/Lluís_Maria_Xirinacs_i_Damians
<http://www.xirinacs.org/wp/> (Fundació Lluís Maria Xirinacs)
- **Anàlisi de les fonts orals_** <https://gaceta.es/blogs/crimenes-del-comunismo/terra-lliure-brazo-terrorista-separatismo-catalan>
<http://www.libertaddigital.com/opinion/pablo-planas/la-anc-el-brazo-incorrupto-de-terra-lliure-75481>

11. ANNEXES

1. Adhesiu de la MDT.

2. Adhesiu de Terra Lliure.

3. Adhesiu del P-SAN.

4. Logotip CSPC.

5. Logotip FNC.

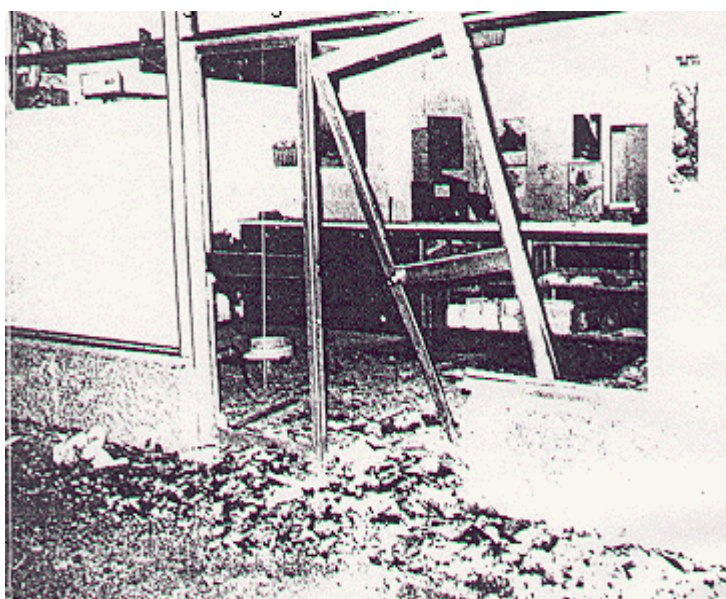
6. Logotip IPC.

7. Destrosses de l'atemptat a la FECSA de Girona l'any 1981.

8. Destrossa de la façana principal de l'oficina FECA al barri de Sarrià l'any 1982.

9. Destrosses de l'oficina de l'ICONA de Barcelona l'any 1982.

10. Lema de la MDT en un Adhesiu.

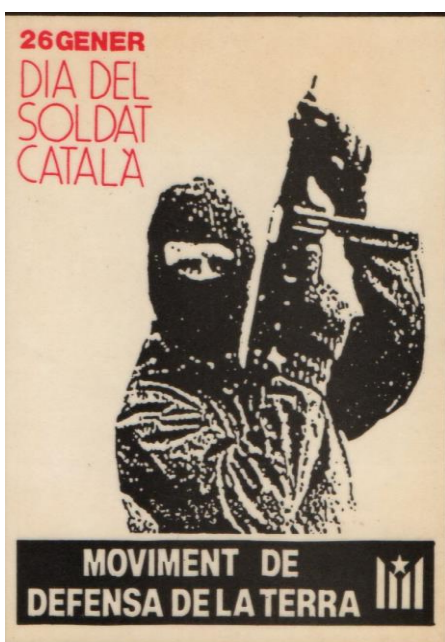
11. Lema del CSPC en un Adhesiu.

12. Lema del CSPC en un Adhesiu.

13. Lema del PSAN en un Adhesiu.

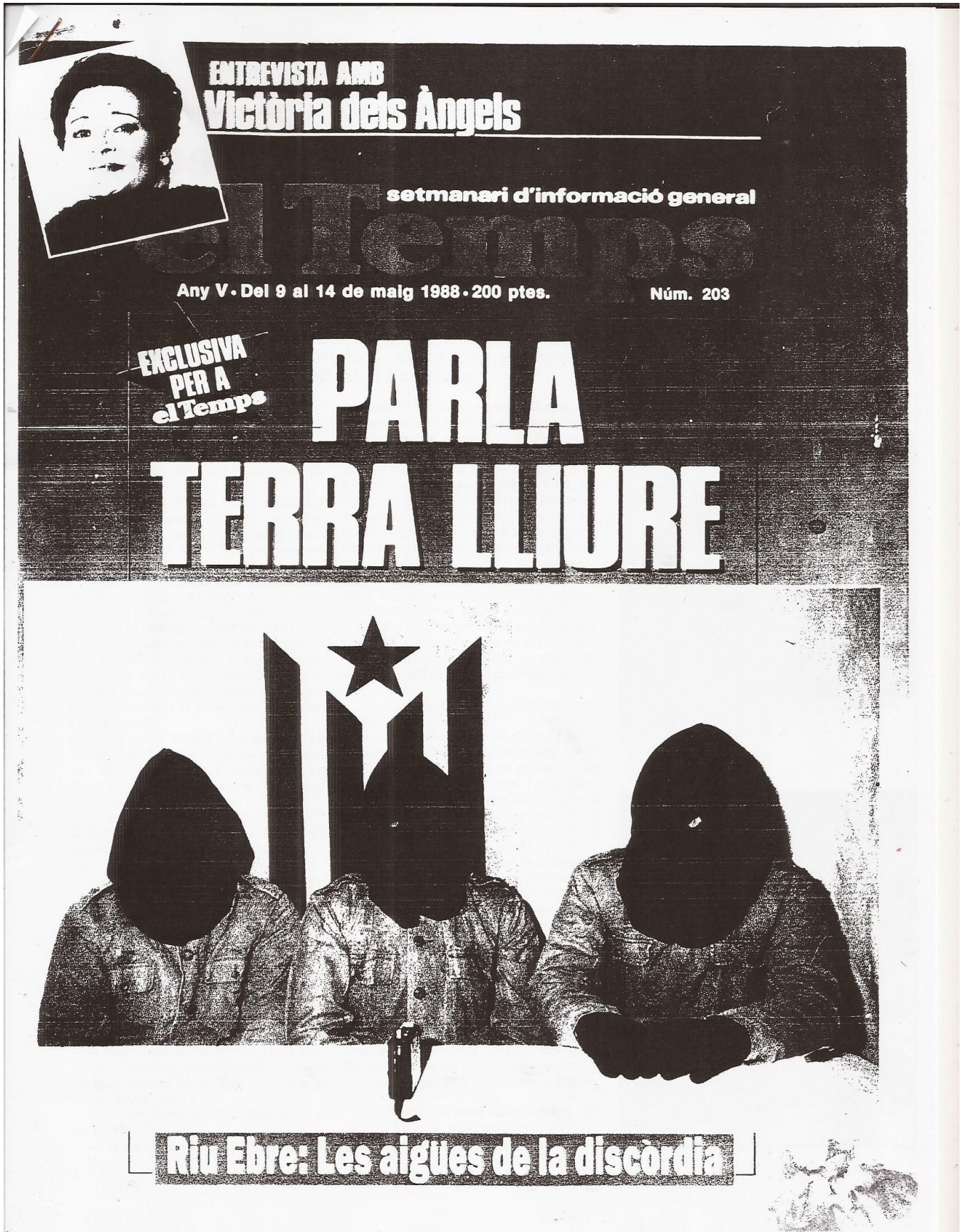
14. Adhesiu de propaganda armada de la MDT.

15. Pancarta política de la MDT.

16. Lema de l'IPC en un Adhesiu.

17. Portada de Terra Lliure al diari El Temps, 1988.

TERRA LLIURE, VUIT ANYS D'EXISTÈNCIA

Qüestionar l'estat, abans que agitar-lo

No és fàcil contactar amb una organització armada clandestina. EL TEMPS, després d'intenses gestions, ha aconseguit que Terra Lliure concedís la seva segona entrevista a un mitjà gràfic des que es va constituir ara fa vuit anys. Aquesta entrevista es va realitzar en un lloc indeterminat dels Països Catalans, alguns dies abans de l'atemptat de dilluns a Barcelona.

Jordi Arbonès

Per què Terra Lliure només ha concedit dues entrevistes durant vuit anys d'existència?

—La nostra és una lluita armada i clandestina i com a tal tenim els nostres propis mitjans d'expressió. La publicació *Alerta* reflecteix les nostres opinions i anàlisis polítiques.

—*Darrerament ha aparegut l'Exèrcit Roig d'Alliberament, ¿aquest grup té alguna connexió amb Terra Lliure?*

—No hi ha cap connexió amb Terra Lliure. Alguns mitjans de comunicació, arran de l'aparició d'aquest grup, han difós que hi ha escissions dintre de Terra Lliure. El que podem dir és que en desconeixem la provenença i també els objectius.

—*L'Exèrcit Roig d'Alliberament va reivindicar l'atemptat al club de marines nord-americans. D'entrada es va atribuir a Terra Lliure l'autoria d'aquest fet...*

—A través del portaveu *Alerta* i d'alguns comunicats, Terra Lliure no ha esmentat mai l'autoria d'aquesta acció.

—*¿Quina és la situació actual del moviment polític que dona suport a Terra Lliure?*

—Des que Terra Lliure va començar a actuar, el que s'ha vist clarament és que s'ha vertebrat un moviment independentista al voltant de l'organització Terra Lliure i aquest moviment ha configurat a través dels anys moviments sectorials com el Moviment de Defensa de la Llengua, l'*AEIU* o fins i tot moviments ecologistes, i a la llarga ha configurat també organitzacions de base com el Moviment de Defensa de la Terra, MDT.

—*¿Com veieu les divergències al si de l'MDT?*

—Terra Lliure en principi és una or-

ganització totalment autònoma de les organitzacions polítiques i les coincidències que hi pugui haver són estrictament a nivell d'objectius i d'estratègies, i és en aquest sentit que Terra Lliure com a organització no s'ha definit per cap opció política concreta. Nosaltres valorarem positivament tots els treballs de les organitzacions polítiques que treballin clarament pels nostres mateixos objectius d'independència i socialisme i que ho facin des d'un punt de vista constructiu tot acceptant l'existència de la lluita armada.

Tenim confiança en el poble català perquè trobi veritablement els seus camins polítics per configurar realment el moviment de l'independentisme polític.

—*¿Com veurieu la participació de l'MDT al parlament?*

—La qüestió electoral, Terra Lliure sempre l'ha observada com una acció tàctica i no estratègica en el sentit que si es donen les condicions favorables per arribar a unes eleccions, Terra Lliure donarà suport a l'organització que defensi políticament els interessos del poble treballador català, però en aquests moments pensem que encara no es donen aquestes condicions per participar en unes eleccions al parlament de Catalunya o municipals, encara que s'hagin fet algunes experiències en aquest sentit.

—*¿Què en penseu, de les darreres accions d'ETA a Catalunya?*

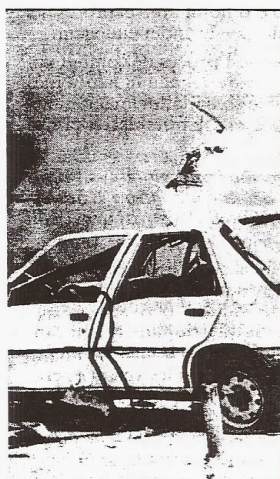
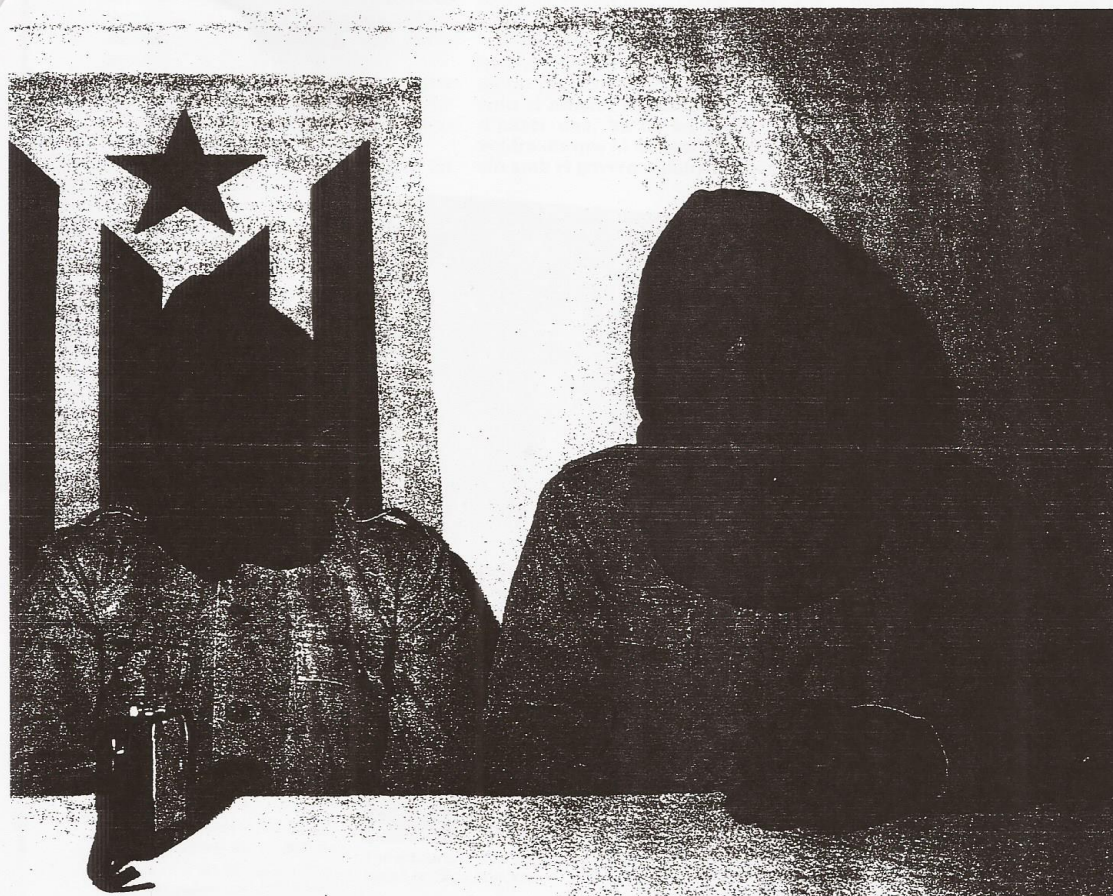
—Pensem que la lluita d'ETA respon a la lluita del poble basc per la seva independència, però cal deixar molt clar que la lluita de Terra Lliure respon a una realitat diferent, són dues lluites que no es poden comparar.

—*¿I pel que fa a l'atemptat a Hiper-*

cor?
—Creiem que en el cas concret d'Hiper-
cor ha estat un error tàctic d'ETA, però això no vol dir que Terra Lliure

EL TEMPS / 9 MAIG

EL TEMPS / 9 MAIG

«Terra Lliure és solidària amb el moviment d'alliberament del poble basc».

19. Imatges de l'entrevista a Terra Lliure al diari El Temps, 1988.

denuncii les accions d'ETA en tot moment, Terra Lliure és solidària amb el moviment d'alliberament del poble basc.

—*El ministre Barrionuevo sempre ha dit que Terra Lliure donava suport logístic a les accions d'ETA a Catalunya. ¿és així?*

—Això és absolutament fals. El fet que cada organització persegueixi la independència del seu poble, no vol dir que hi hagi d'haver connexions orgàniques.

—*¿Com contempleu la possibilitat d'una treva d'ETA per aconseguir una negociació?*

—En aquest cas es demostra que una organització armada ha posat els condicionaments perquè l'estat opressor s'assegui a una taula a negociar l'alliberament del poble basc. Això demostra que per a qualsevol poble que lluita per la seva independència, la lluita armada és una opció més.

—*¿Creieu que algun dia Terra Lliure pot arribar a plantejar el mateix cas a l'Estat espanyol?*

—De fet, un dels nostres objectius és precisament el d'aconseguir una victòria política enfront de l'Estat espanyol que l'obligui a cedir en la seva tossuderia de mantenir l'opressió de la nostra nació; aquest és un dels principals objectius de l'organització.

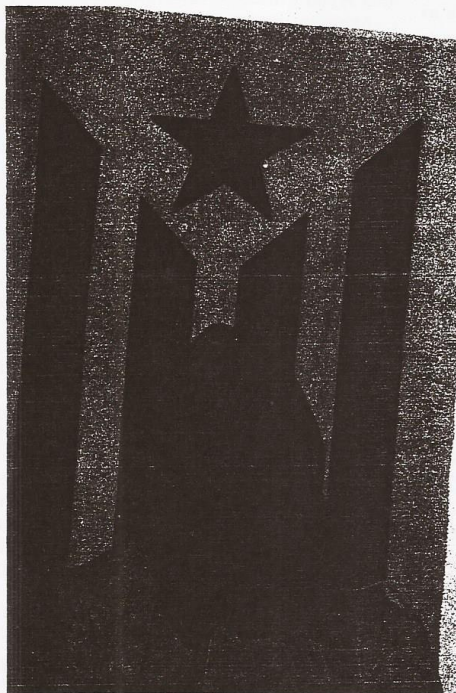
—*¿Com veieu la col·laboració dels estats espanyol i francès respecte dels refugiats?*

—Pensem que és una col·laboració política i policíaca que cal entendre dins del marc de la consolidació de l'Europa de les multinacionals, que a nivell militar s'estructura a l'entorn de l'OTAN, a nivell econòmic a l'entorn de la CEE i a nivell polític intenta homogeneïtzar totes les polítiques repressives enfront de la dissidència de les opinions dels moviments d'alliberament nacional que qüestionen aquests estats. La necessitat d'aquests estats de consolidar-se fa que hi hagi aquesta col·laboració policíaca contra els refugiats i contra qualsevol símbol de moviment radical independentista.

—*El col·lectiu de refugiats i presos catalans ha refusat acollir-se a les me-*

sure de reinserció, ¿quina és la seva situació actual?

—És la mateixa, nosaltres creiem que no pot haver-hi sortides individuals en un procés d'alliberament nacional com el nostre, i aleshores, si n'hi ha d'haver una, ha de ser global. Això voldrà dir que hi ha una certa negociació amb el govern espanyol o que real-

Terra Lliure, com a organització, no s'ha definit per cap opció política concreta.

ment Terra Lliure ha aconseguit algun dels seus objectius. Tota reinserció és una traïció.

—*¿Els governs francès i espanyol, en qualsevol moment, poden iniciar una acció encaminada a desarticlar Terra Lliure?*

—Això no és un objectiu del futur, sinó que des que existeix Terra Lliure els dos estats tenen aquest objectiu, llavors, pensem que en la mesura de les seves possibilitats ho intenten i ho seguiran fent, però aleshores és el deure del poble català d'intentar reforçar aquesta lluita.

Concretament amb Terra Lliure ho van intentar el gener del 85 amb les detencions que va haver-hi, i ja llavors la col·laboració entre la policia francesa i l'espanyola va ser molt estreta.

—*La droga, diuen, és antirevolucionària, ¿Terra Lliure ataca la droga?*

—Terra Lliure ha fet accions en un

moment determinat contra la droga i entra dins dels seus objectius atacar traficants, persones o locals que trafiquin amb drogues o en consumeixin, sobretot droga dura. Creiem que és una manera molt clara d'alienar la joventut perquè formi part d'un sistema individual i capitalista que l'obliga a no identificar-se amb els problemes socials del seu país o del seu entorn.

En aquest sentit els estats prefereixen tenir joves drogats que no pas joves que estiguin disposats a prendre les armes en defensa del seu propi país.

—*Darrerament hi ha hagut un creixement d'atemptats als Països Catalans. ¿Això vol dir que ha augmentat l'independentisme i la militància de Terra Lliure?*

—Precisament des de l'existència de Terra Lliure hi ha hagut un creixement de l'independentisme, sobretot en els sectors més joves i pensem que això és un fet fàcil de comprovar en qualsevol lloc, i la militància de Terra Lliure és una cosa totalment paral·lela i està en relació directa amb el nivell de consciència que en cada moment tingui el poble català.

—*El nacionalisme de dretes, ¿algun dia pot derivar cap a l'independentisme?*

—El motor de tot alliberament nacional són les classes socials menys vinculades a possibles interessos amb el poder opressor i el motor a casa nostra seran precisament les classes populars, ara bé, això no exclou que dins del nacionalisme moderat pugui haver-hi sectors que siguin capaços de posar la seva sensibilitat nacional per davant dels seus possibles interessos econòmics i que hi pot haver gent de bona fe que cregui, tard o d'hora, amb el procés del poble català per la independència.

Mentre aquest procés de combat vagi avançant, cada vegada hi haurà més sectors (poble treballador, nacionalisme moderat, etc.), que s'afegiran al projecte.

—*Les accions no violentes, tipus Crida o la denúncia contra l'Estat espanyol al tribunal d'Estrasburg, ¿són vàlides?*

—Totes les accions que puguin qüestionar les estructures de l'estat opressor poden ser vàlides, però sempre que hi hagi aquest qüestionament, en canvi, si aquestes accions només es fan per provocar agitació, no les veiem operatives.

—*En l'atemptat als Jutjats de les Borges Blanques va morir una dona, ha estat la primera vegada que algun civil mor en una acció de Terra Lliure*

re. *¿Quina reflexió heu fet sobre aquest cas?*

—Terra Lliure en el seu moment, tan bon punt es va produir aquesta acció va difondre un comunicat i més tard en va fer un de més extens a través de l'Alerta. Creiem que ha estat un accident lamentable. El nostre objectiu no era atemptar contra la ciutadania civil ni mai ho ha estat. La nostra acció a les Borges era molt clara: atemptat contra un símbol de l'estat opressor, concretament els jutjats.

En tota lluita d'alliberament nacional poden passar accidents com aquest i el que Terra Lliure té molt clar és que va assumir aquesta responsabilitat, i el que va donar a entendre és que amb la lluita armada, quan passen coses d'aquestes, el poble català també n'ha de ser conscient.

—*¿Quina va ser la reacció de les forces polítiques i de la població davant d'aquest fet?*

—Realment el que semblava era que a partir d'aquesta acció hi hauria un seguit de manifestacions per part de totes les organitzacions polítiques i autonòmiques criticant i donant a entendre la inviabilitat de qualsevol procés independentista de lluita armada. Però no van reeixir en l'intent d'aïllar i fins i tot amagar aquest fet, i el poble català va demostrar amb la seva actuació l'11 de setembre que havia vist l'acció de

les Borges Blanques com un fet assumible, i així ho va demostrar en les diverses manifestacions als carrers de Barcelona, Girona, etc.

—*¿Terra Lliure està en contra de la nuclearització de Catalunya?*

—Sí, Terra Lliure des de les primeres accions que va fer públicament ja es va manifestar en contra de les centrals nuclears. Una de les campanyes més constants de Terra Lliure ha estat la lluita contra les centrals nuclears.

—*¿Penseu que s'hauria de prendre una resolució radical com ho va fer ETA a Lemoniz?*

—No, creiem que no s'ha de fer mitismes amb altres moviments d'alliberament en casos molt concrets. El que sí que és clar és que Terra Lliure amb les seves accions ha bloquejat la realització de certs projectes de l'autonomia i de l'Estat espanyol.

—*¿Terra Lliure ha tingut alguna cosa a veure amb el segrest de l'advocat Carlos Obregón?*

—No hem tingut res a veure-hi, i denunciem la campanya d'intoxicació que han fet, tant els mitjans de comunicació com el mateix Obregón.

—*¿Què en penseu, de la retirada d'Obregón de les llistes del PAC a les eleccions autonòmiques?*

—Ens és indiferent. Únicament remarquem que al nostre país no tenen cabuda els projectes neolerrouixistes. □

cial d'Educació i contra les oficines d'Enher a Gràcia (Barcelona).

1981

—2 de gener. Accions contra transformadors de Fecsa a Barcelona i Lleida i contra una torreta d'alta tensió al Prat de Llobregat.

—12 d'abril. Atemptats contra Fecsa a Terrassa i a Vilanova i la Geltrú.

—21 de maig. Acció contra Jiménez Losantos.

—30 de maig. Atemptat contra el repeticor de TVE a Montserrat.

—24 de juny. Accions a Girona, Sallou i Reus contra les instal·lacions de Fecsa.

—9 de setembre. Accions contra la Delegació d'Hisenda, la Magistratura del Treball a Barcelona, la Delegació d'Hisenda de Tarragona i els governs civils de València i Alacant.

—9 d'octubre. Accions contra la Diputació de Lleida i la Delegació d'Ensenyament i el Palau de Justícia a València.

—12 de novembre. Col·locació d'explosius a la caserna de la Guàrdia Civil a Terrassa. Acció contra l'empresa Carbons Pedraforca S. A.

1982

—23 de gener. Atemptats contra instal·lacions de Fecsa a Cornellà i a Sant Cugat, i contra les casernes de la Guàrdia Civil a Alcover i a Vallvidrera.

—1 de maig. Acció contra la Magistratura de Treball de Girona.

—30 d'agost. Atemptat contra les oficines d'Icona a Barcelona.

—30 de novembre. Detencions relacionades amb Terra Lliure a Barcelona, Molins del Rei i Sant Just Desvern.

1983

—12 de gener. Acció contra la caserna de la guàrdia civil a Sitges.

—7 de setembre. Acció amb utilització d'un morter a Martorell.

—8 de setembre. Accions fallides amb morter a Barcelona.

—2 de desembre. Atemptat contra l'oficina de Fecsa a Sants (Barcelona).

1984

—20 de gener. Accions a Barcelona contra l'Oficina de Recaptació d'Impostos.

—21 de gener. Col·locació d'un artefacte que va explotar a la comissaria de policia de Gràcia.

—10 de febrer. Explosió d'un artefacte i destrosses importants a l'oficina de Fecsa al barri de Sant Andreu (Barcelona). Un vianant va resultar ferit en una cama, sense gravetat.

—2 de març. Col·locació d'un artefacte que va destrossar un cotxe patrulla i un autocar de la policia estacionat.

SÍNTESI DE 3.000 DIES D'ACTIVISME

De Fecsa a les Borges Blanques

Al llarg dels últims vuit anys Terra Lliure ha actuat, de manera violenta, en diversos indrets dels Països Catalans.

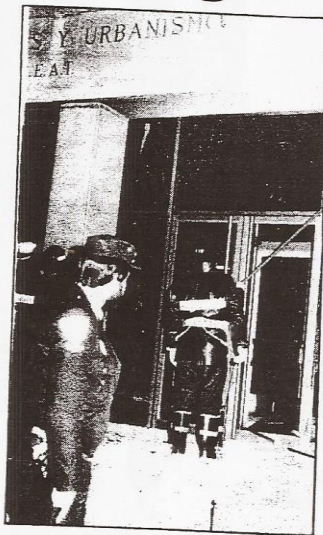
J. M. Pasqual

Aquest és el recull més exhaustiu de les accions realitzades per Terra Lliure des de l'estiu de 1980 —data en què se li atribueix la primera— fins als nostres dies:

1980

—25 de juliol. Accions contra oficines de FECSA a Barcelona i a Calella, coincidint amb una marxa antinuclear a Ascó.

—Acció contra la Delegació Provin-

Atemptat de Terra Lliure a València.

L TEMPS / 9 MAIG

11

21. Entrevista i recull de les accions armades de Terra Lliure al diari El Temps, d'en Jordi Arbonès, 1988. (3)